

บทที่ ๒

วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง "การนำเสนอโปรแกรมบูรณาการการศึกษาเพื่องานอาชีพกับวิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตพื้นที่จังหวัดชายฝั่งทะเล เลภาคตะวันออก" ผู้วิจัยได้ศึกษาและประมวลวรรณคดีและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ เสนอไว้เป็นลำดับดังต่อไปนี้

๑. การศึกษาเพื่องานอาชีพ

- ๑.๑ ความหมายของการศึกษาเพื่องานอาชีพ
- ๑.๒ เป้าหมายและจุดประสงค์ของการศึกษา เพื่องานอาชีพ
- ๑.๓ ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษา เพื่องานอาชีพกับอาชีวศึกษา
- ๑.๔ กิจกรรมสำหรับการศึกษา เพื่องานอาชีพ
- ๑.๕ การศึกษาเพื่องานอาชีพในระบบโรงเรียน
 - ๑.๕.๑ การศึกษาเพื่องานอาชีพในระดับประถมศึกษา
 - ๑.๕.๒ การศึกษาเพื่องานอาชีพในระดับมัธยมศึกษา
- ๑.๖ ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษา เพื่องานอาชีพกับวิชาสังคมศึกษา
- ๑.๗ อาชีพที่สัมพันธ์กับวิชาสังคมศึกษา

๒. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น

- ๒.๑ งานวิจัยภายในประเทศ
- ๒.๒ งานวิจัยต่างประเทศ

การศึกษาเพื่องานอาชีพ

๑. ความหมายของการศึกษาเพื่องานอาชีพ

นักการศึกษาได้นิยามความหมายของการศึกษา เพื่องานอาชีพไว้ต่าง ๆ กัน ซึ่งพอจะสรุปได้ดังต่อไปนี้

ธำรง บัวศรี (อ้างในสาโรช บัวศรีและคณะ ๒๕๒๑ : ๗) ได้ให้ความหมายของการศึกษาเพื่องานอาชีพไว้ว่า "การศึกษาเพื่องานอาชีพ หมายถึง การศึกษาที่เตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะประกอบอาชีพได้ทั้งที่เป็นอาชีพอิสระและอาชีพรับจ้าง ทั้งในส่วนที่ต้องใช้ความรู้พื้นฐานและทักษะอย่างง่าย ๆ และสลับซับซ้อนตามความต้องการของผู้เรียน "

นวลศิริ เป่าโรหิตย์ (๒๕๒๗ : ๒๕) ได้ให้ความหมายของการศึกษาเพื่องานอาชีพว่า คือการรู้จักวางแผนการดำเนินชีวิตและการเลือกตัดสินใจในด้านการเรียนเพื่อประกอบอาชีพในอนาคตของบุคคล โดยปกติแล้วการเลือกทางดำเนินชีวิตและอาชีพที่เหมาะสมย่อมทำให้บุคคลมีความพึงพอใจและเป็นสุขกับชีวิตของการทำงานในอนาคตของเขา วิธีที่จะช่วยให้การตัดสินใจของบุคคลเป็นไปได้อย่างถูกต้องนั้น จำเป็นต้องเริ่มให้ความรู้ตั้งแต่เล็ก ๆ ให้นักเรียนมีโอกาสได้รู้จักโลกของอาชีพให้กว้างและมีความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ อย่างถูกต้อง ในการให้เด็กเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ นั้น ควรเริ่มดำเนินการไปพร้อม ๆ กับการหัดให้เด็กเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง และหัดให้เด็กพิจารณาถึงความสามารถ ทักษะ และจุดเด่นต่าง ๆ ของตัวเองที่ละน้อยทีละน้อย

วนิดา แดงสุภา (๒๕๒๕ : ๑) กล่าวว่า การศึกษาเพื่องานอาชีพ หมายถึง การให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักเรียน เพื่อให้เกิดความกระจำจังเกี่ยวกับอาชีพที่มีอยู่ พร้อมทั้งหลักการในการพิจารณาตัดสินใจเลือกทางศึกษาต่อหรือฝึกอบรมให้พร้อมที่จะเข้าสู่อาชีพ การศึกษาเพื่อพิจารณาเลือกแนวอาชีพนี้ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ การพัฒนาตนเองของบุคคลเกี่ยวกับตนเองให้มั่นคงยิ่งขึ้น โดยทำให้บุคคลยอมรับสภาพพอใจในความถนัด และคุณสมบัติอื่น ๆ ที่ตนมี รวมถึงผลประโยชน์ที่จะบังเกิดขึ้นจากการกระทำของตนแก่สังคมและส่วนรวมด้วย

นิพนธ์ ไทยพานิช (๒๕๒๗ : ๒๕) กล่าวถึงการศึกษาเพื่องานอาชีพไว้ว่า การจัดการศึกษาเพื่อชีวิตและอาชีพนั้น จะประกอบด้วย การแนะแนวและการจัดหลักสูตรนโยบายทางด้าน การเรียนการสอน เพื่อจุดมุ่งหมายที่จะปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและการสร้างสรรค์ให้นักเรียนได้พัฒนาความคิดเกี่ยวกับอาชีพที่พึงปรารถนาในอนาคต หลักสูตรดังกล่าวนี้ มีความสัมพันธ์กันกับการจัดการเรียนการสอน การแนะแนวและประสบการณ์ในการเรียนรู้เกี่ยวกับชีวิตจริงในสังคมและโลกแห่งการทำงานและอาชีพ โดยจัดดำเนินการให้เกิดการบูรณาการระหว่างความคิดรวบยอดของการพัฒนาการศึกษา เพื่อชีวิตและอาชีพกับ

หลักสูตรในทุกสายวิชา และจัดดำเนินการให้เกิดการผสมผสานกันอย่างเหมาะสมและสมดุล ระหว่างการศึกษาทางด้านวิชาการและประสบการณ์ทางอาชีพ

วรรณ พนมบุรมย์ (๒๕๒๖ : ๑) กล่าวว่า การศึกษาเพื่องานอาชีพ คือ กระบวนการในการพัฒนาคนให้เกิดความรู้ ทักษะ ทัศนคติ ค่านิยม ที่จะ เป็นตัวส่งเสริมให้คน เราได้ใช้ความสามารถเชิงอาชีพ เช่น การเลือกอาชีพ การสัมพันธ์กับผู้อื่นด้านอาชีพ มีความรับผิดชอบต่อบ้าน เมืองในเรื่องการทำมาหากิน การทำกิจกรรมในยามว่าง ทั้งนี้จะ ต้องผ่านขั้นตอนการพัฒนาให้ครบ ๔ ขั้น คือ การเข้าใจ (awareness) การสำรวจ (exploration) การเตรียมตัว (preparation) การลงมือทำงาน (placement) และขั้นสุดท้าย คือ การศึกษาต่อเนื่องจนกระทั่ง เป็นผู้ใหญ่ (continuing adult education)

รูเพิร์ต เอ็น อีแวนส์ และคณะ (Rupert N. Evans and Others 1978:184-185) ได้นิยามความหมายของการศึกษาเพื่องานอาชีพไว้ว่า คือ โปรแกรมการศึกษาที่จะ ประกอบไปด้วยขั้นความตระหนักในอาชีพและตนเอง การสำรวจอาชีพ และการตระเตรียม ทักษะสำหรับการทำงาน ซึ่งส่วนมากแล้วการศึกษาเพื่องานอาชีพจะประกอบด้วยองค์ประกอบ ต่อไปนี้

๑. การศึกษาเพื่องานอาชีพจะ เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อประกอบภาระงาน (education for work) ทั้งงานที่มีรายได้และไม่มีรายได้

๒. ความตระหนักและการสำรวจในตนเอง (awareness and exploration of self) มีความสำคัญเท่ากับความตระหนักและการสำรวจเกี่ยวกับโลกแห่งการงาน (awareness and exploration of the world of work) และทั้งสองส่วนจะมีความเกี่ยวข้องกัน

๓. จุดประสงค์หลักเพื่อ เพิ่มพูนแนวทาง เลือกอาชีพของแต่ละบุคคลให้เหมาะสม กับตน อันจะทำให้การทำงานมีความหมายและ เป็นที่พึงพอใจสำหรับทุกคน

๔. เนื่องจากทัศนคติจะ เริ่มก่อตัวขึ้นตั้งแต่ เริ่มแรกของชีวิต ดังนั้น การศึกษา เพื่องานอาชีพจึงต้อง เริ่มขึ้นตั้งแต่ เริ่มแรก เข้าเรียน และโดยลักษณะของบุคคลและของงาน จะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ การศึกษาเพื่องานอาชีพจึงต้องดำเนินการตลอดไปชั่วชีวิต

๕. โปรแกรมการศึกษาเพื่องานอาชีพจะ เข้าไปเกี่ยวข้องกับโปรแกรมการศึกษา

ในทุกส่วนของโรงเรียน และจะต้องอาศัยความร่วมมือจากชุมชนด้วย โปรแกรมการศึกษา
 เพื่องานอาชีพจะ เริ่มพัฒนาความตระหนักในโลกแห่งการทำงานในชั้นประถมศึกษา การสำรวจ
 อาชีพในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและการเตรียมการ เพื่ออาชีพในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

แลร์รี เจ เบลีย์ และโรนัลด์ ดับบลิว สตัดท์ (Larry J. Bailey and
 Ronald W. Stadt ๑๙๗๓ : ๓๔๖ - ๓๔๗) ได้สรุปความหมายคำอธิบายและคำกล่าว
 ของนักการศึกษาหลายท่านเกี่ยวกับการศึกษาเพื่องานอาชีพไว้ใน ๓ ลักษณะ คือ ในลักษณะ
 ของโปรแกรม (program) มโนทัศน์หรือความคิดรวบยอด (concept) และในลักษณะ
 ของกระบวนการ (process) ดังนี้

๑. การศึกษาเพื่องานอาชีพในลักษณะของโปรแกรม สามารถจะนิยามความหมาย
 ได้ใน ๓ รูปแบบ คือ

๑.๑ ในรูปแบบของการเลือกประเภทของระบบส่งเสริม (alternate
 types of delivery systems) เช่น โรงเรียน นายจ้าง บ้านและชุมชน และท้องถิ่น
 ชุมชน

๑.๒ ในรูปของระดับพัฒนาการ (level) คือ ความตระหนัก (awareness)
 การเข้าใจและเรียนรู้ (orientation) การสำรวจ (exploration) การเตรียมการ
 (preparation) การศึกษาเพื่อความชำนาญพิเศษ (specialized education)

๑.๓ ในรูปขององค์ประกอบของหลักสูตร (curriculum component)
 เช่น ประสบการณ์ในการทำงาน ข้อเสนอแนะทางอาชีพ การศึกษาทางด้านเทคโนโลยี

๒. การศึกษาเพื่องานอาชีพในลักษณะของความคิดรวบยอด คำนิยามของการศึกษา
 เพื่องานอาชีพจะอยู่ในรูปของทฤษฎีและคำชี้แจงถึงเหตุผล (theory and rationale)
 เช่น ความสามารถพึ่งพิงตนเองได้ในทางเศรษฐกิจ (economic self-sufficiency)
 การทำความเข้าใจในตนเอง (self-actualization) ความมีอิสระในการเลือก
 (preserving freedom of choice) และการขยายแนวทางในการเลือกอาชีพ
 (expanding available career options)

๓. การศึกษาเพื่องานอาชีพในลักษณะของกระบวนการ จะอธิบายได้ในรูปของ
 พฤติกรรมของนักเรียนที่สังเกตได้ เช่น กระบวนการและการเพิ่มพูนความ เข้าใจในอัตมโนทัศน์
 (self concept) การวางแผนทางอาชีพ ความเข้าใจในระบบเศรษฐกิจ และพัฒนาการ

เกี่ยวกับทักษะในการทำงาน

ซิดนีย์ พี มาร์แลนด์ จูเนียร์ (Sidney P. Marland, Jr. ๑๙๗๔ : ๑๐๕ - ๑๐๖) กล่าวว่าการศึกษเพื่องานอาชีพ คือ ยุทธศาสตร์ทางการสอนที่สำคัญ ที่ได้วางเป้าหมายไว้เพื่อพัฒนานักเรียน ด้วยการเชื่อมโยงกิจกรรมการเรียนการสอนไปสู่แนวคิดพัฒนาการทางอาชีพ โดยการศึกษาเพื่องานอาชีพจะขยายโลกวิชาการไปสู่โลกแห่งการงาน ที่จะให้นักเรียนมีประสบการณ์ทางการศึกษา ตั้งแต่ปฐมวัยและต่อเนื่องตลอดไปจนสามารถประกอบอาชีพได้ โปรแกรมการศึกษาเพื่องานอาชีพที่สมบูรณ์จะประกอบไปด้วย ความตระหนักในตนเองและโลกแห่งการงาน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพอย่างกว้าง การสำรวจกลุ่มอาชีพที่ตนเลือกอย่างเจาะลึก (in-dept exploration of selected clusters) การเตรียมการเพื่ออาชีพ และความเข้าใจในระบบเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับงานนั้น ๆ และการเข้าทำงานของนักเรียนทุกคน

เอ็ดวิน เฮอร์ (Edwin Herr อ้างถึงใน Sidney P. Marland, Jr. ๑๙๗๔ : ๔๐ - ๔๑) ได้สรุปความหมายของการศึกษเพื่องานอาชีพไว้ในปี ๑๙๗๒ ว่า

๑. เป็นความพยายามที่นำการศึกษาด้านวิชาการกับวิชาชีพมาสัมพันธ์กัน
๒. เป็นวิชาที่มีการดำเนินการในทุกระดับการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษา
๓. เป็นกระบวนการที่ให้ความมั่นใจได้ว่าทุกคนที่สำเร็จการศึกษาจะมีทักษะสามารถประกอบอาชีพการงานอย่างใดอย่างหนึ่งได้
๔. เป็นการให้ความสำคัญที่จะช่วยอำนวยความสะดวก เรื่อง การตัดสินใจเลือกอาชีพ เพื่อที่ว่า การเตรียมตัวเพื่ออาชีพและการแสวงหาทักษะขั้นพื้นฐานทางวิชาการจะสามารถดำเนินการไปพร้อมกับการพัฒนาด้านอื่นที่ตนชอบ
๕. เป็นวิถีทางที่ช่วยให้การศึกษาเป็นประโยชน์แก่คนส่วนใหญ่
๖. เป็นรูปแบบที่จะจัดการศึกษาระบบเปิด เพื่อให้ผู้ที่มีความจำเป็นส่วนตัวหรือมีความจำเป็นต้องออกจากระบบโรงเรียนกลางคืน ตลอดจนผู้ใหญ่ที่จบการศึกษาไปแล้วสามารถกลับ เข้าศึกษาต่อได้อีก
๗. เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวกับการศึกษาทุกฝ่าย ตลอดทั้งจากโรงงานอุตสาหกรรมและชุมชน

๘. เป็นกิจกรรมที่ต้องอาศัยเทคโนโลยีและวัสดุการศึกษาใหม่ ๆ
๙. เป็นรูปแบบการศึกษาสำหรับนักเรียนทุกคน

สรุปแล้วการศึกษาเพื่องานอาชีพ เป็นการศึกษาเพื่อเตรียมนักเรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองและอาชีพ เริ่มดำเนินการตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ไปจนถึงระดับอุดมศึกษาและต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิตตราบเท่าที่ความต้องการจะพัฒนาอาชีพ โดยมีจุดมุ่งหมาย จะพัฒนาความตระหนักในตนเองและอาชีพ การสำรวจอาชีพให้สอดคล้องกับตนเอง เพื่อเตรียมตัวเลือกอาชีพ การเตรียมการประกอบอาชีพ และการหาความชำนาญพิเศษในทักษะระดับสูงต่อไป ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสามารถมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาด้านวิชาการ และด้านอาชีพ ตลอดทั้งเข้าใจถึงระบบเศรษฐกิจ ความเปลี่ยนแปลงในด้านตลาดแรงงาน และเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาตนเองให้เจริญก้าวหน้าตามศักยภาพของแต่ละบุคคล การศึกษาเพื่องานอาชีพจึงต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ครอบครัว ชุมชน และแหล่งประกอบการทางเศรษฐกิจต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสได้รับประสบการณ์ทั้งโดยตรงและโดยอ้อมในหลาย ๆ ด้าน อันจะเป็นพื้นฐานในการวางแผนและตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองต่อไป

๒. เป้าหมายและจุดประสงค์ของการศึกษาเพื่องานอาชีพ

เมื่อพิจารณาถึงความหมายของการศึกษาเพื่องานอาชีพแล้ว จะพบว่า แนวคิดของการศึกษาเพื่องานอาชีพจะพยายามเชื่อมโยงการเรียนการสอนในโรงเรียน เข้ากับพัฒนาการทางความคิด เรื่องอาชีพของนักเรียน ตลอดทั้งพัฒนาการการดำเนินชีวิตของบุคคล ความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองและความสามารถต่าง ๆ ความเข้าใจในโลกของงานและการใช้ความรู้ความเข้าใจนั้นไปใช้ในการปฏิบัติงานให้บังเกิดผล

จอห์น ยู ไมเคิลลิส (John U. Michaelis ๑๙๔๐ : ๒๓๒ - ๒๓๓) ได้สรุปเป้าหมายของการศึกษาเพื่องานอาชีพไว้ ๖ ข้อ คือ

๑. เพื่อพัฒนาทัศนคติในเชิงบวก (positive self concept) ทักษะในการประเมินตน (self-evaluation skills) และเพื่อให้มีความตระหนักถึงความสนใจ ความถนัดและค่านิยมของบุคคล
๒. เพื่อพัฒนาถึงความเข้าใจในโครงสร้างสังคมและเศรษฐกิจในสังคม

ของเราเอง และตระหนักว่าอาชีพต่าง ๆ นั้นต่างก็มีความสำคัญต่อความอยู่ดีกินดีของแต่ละคน และของกลุ่มบุคคล

๓. เพื่อพัฒนาความคิดรวบยอดและใจความสำคัญเกี่ยวกับโลกแห่งการงาน ที่จะทำให้การศึกษาทั่วไป (general education) ของบุคคลมีความสำคัญมากขึ้น ตลอดทั้ง เป็นการเพิ่มความตระหนักในอาชีพด้วย

๔. เพื่อพัฒนาให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับงาน ซึ่งประกอบด้วย ขอบเขต ของงาน (realms of work) เวลาว่างและผลตอบแทน

๕. เพื่อพัฒนาทักษะ ทัศนคติ ค่านิยมและมาตรฐานฝีมือในอาชีพให้สูงขึ้น

๖. เพื่อพัฒนาทัศนคติที่ดีต่องานประเภทต่าง ๆ และมองเห็นศักดิ์ศรีและคุณค่าของผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ

นวลศิริ เปาโรหิตย์ (๒๕๒๗ : ๒๑) ได้สรุปถึงเป้าหมายของการศึกษาเพื่องาน อาชีพออกเป็น ๕ ข้อ คือ

๑. เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจให้บุคคลมีความสามารถที่จะตัดสินใจ อย่างมีประสิทธิภาพในการเลือกอาชีพหรือ เปลี่ยนทิศทางในการเลือกอาชีพ

๒. เพื่อ เสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อมของงานอาชีพอื่น ๆ ทุกชนิด

๓. มีความสามารถที่จะเข้าใจในงานอาชีพและพัฒนาการทางอาชีพและ สร้างทักษะที่จำเป็นในการเข้าสู่งานอาชีพ รวมทั้งประสบความสำเร็จในงานอาชีพนั้น ๆ

๔. มีความเข้าใจตนเอง สร้างเป้าหมายทางอาชีพให้สอดคล้องกับ ความสามารถ ความต้องการและโอกาสทางอาชีพ

๕. มีความสามารถในการสร้างทางเลือกทางอาชีพให้แก่ตนเอง โดยคำนึง ถึงพัฒนาการส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับทางเลือกของอาชีพนั้น ๆ

ธำรง บัวศรี (อ้างถึงในสาโรช บัวศรี และคณะ ๒๕๒๑ : ๗) ได้กล่าวถึง ความมุ่งหมายของการศึกษาเพื่องานอาชีพไว้ดังนี้

๑. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสนใจและตระหนักใน ความสำคัญของงานอาชีพ และเห็นความจำเป็นที่จะต้องเลือกอาชีพและประกอบอาชีพในวันข้างหน้า

๒. เพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นคุณค่าในการทำงานและมีทัศนคติที่ดีต่องานอาชีพ ทุกชนิด

๓. เพื่อสร้างคุณลักษณะอันจำเป็นต่อการทำงานให้แก่ผู้เรียน เช่น ความซื่อสัตย์ ความตรงต่อเวลา ความเคารพต่อตนเองและผู้อื่น ความอดทนและความเป็นผู้รับผิดชอบ เป็นต้น

๔. เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างงานอาชีพกับการศึกษา

๕. เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องปรับตัวให้เข้ากับสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่

๖. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะ และมีความสามารถประกอบอาชีพในแต่ละขั้นตอนที่ตนเรียนสำเร็จออกไปหรืออยากต้องการจะศึกษาต่อสูงขึ้นไปก็พร้อมที่จะทำได้

เคนเนท บี ฮอยท์ (Kenneth B. Hoyt ๑๙๗๕ : ๓๑) ได้กล่าวว่า การศึกษาเพื่องานอาชีพมีเป้าหมาย ๒ ประการ คือ

๑. เพื่อเพิ่มความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับการทำงานและความสามารถของแต่ละบุคคล ตลอดจนสามารถนำความเข้าใจเหล่านี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพหารายได้ด้วย

๒. เพื่อเพิ่มความเข้าใจให้แก่บุคคลว่า การทำงานนั้น เป็นสิ่งที่มีความหมายอย่างยิ่งในวิถีชีวิต

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การศึกษาเพื่องานอาชีพมีเป้าหมายและจุดประสงค์พอสรุปได้ดังนี้

๑. เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในตนเอง ค่านิยม ทัศนคติ ความสนใจ ความสามารถ ข้อเด่นข้อด้อย อันจะเป็นแนวทางในการประเมินตนเองให้เหมาะสมกับอาชีพที่ตนจะเลือกต่อไป

๒. เพื่อให้มีความเข้าใจในรายละเอียดเกี่ยวกับอาชีพ

๓. เพื่อให้รู้จักการตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง เป็นที่พึงพอใจ

๔. เพื่อพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพ

๕. เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่เอื้อต่อการประกอบอาชีพ เช่น ความอดทน ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความตรงต่อเวลา ความเคารพในตนเองและผู้อื่น ฯลฯ

๖. เพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นคุณค่าของการทำงานในทุกอาชีพ

๗. เพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพต่าง ๆ หรือระหว่างกลุ่มอาชีพ

หรือภายในกลุ่มอาชีพ ว่าจะต้องมีความ เกี่ยวข้องและพึ่งพาอาศัยกันและกัน

๓. ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษา เพื่องานอาชีพและอาชีวศึกษา

การศึกษาเพื่องานอาชีพและอาชีวศึกษา มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอย่างมาก จะมีข้อแตกต่างกันอยู่บ้าง เพียงจุดมุ่งหมายหลักเท่านั้น แนวทางที่ง่ายที่สุดที่จะชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษา เพื่องานอาชีพกับอาชีวศึกษา ก็คือ อาชีวศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา เพื่องานอาชีพ (Rupert N. Evans and Edwin L. Herr ๑๙๗๘ : ๑๙๔) ทั้งนี้ เพราะการศึกษา เพื่องานอาชีพจะครอบคลุมระบบการศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่ระดับอนุบาล จนกระทั่งถึงระดับบัณฑิตวิทยาลัย เพียงแต่เน้นพัฒนาการอาชีพในแต่ละระดับแตกต่างกัน

อย่างไรก็ตาม การศึกษาเพื่องานอาชีพและอาชีวศึกษายังมี เป้าหมายสำคัญร่วมกัน อยู่ ๓ ประการ (Rupert N. Evans and Edwin L. Herr ๑๙๗๘ : ๑๙๔) คือ

๑. เพื่อให้คนงานพบกับความต้องการทางสังคม
๒. เพื่อ เพิ่มพูนแนวทางการเลือก เกี่ยวกับงานให้กับบุคคลแต่ละคนได้ดียิ่งขึ้น
๓. เพื่อให้บุคคลสามารถนำความรู้ทางด้านการศึกษาสามัญเข้าไปเกี่ยวข้องกับการทำงานได้

ข้อแตกต่างของการศึกษาเพื่องานอาชีพและอาชีวศึกษาพอจะสรุปตามความคิดเห็นของรูเพิร์ต เอ็น ฮีแวนส์ และ เอ็ดวิน แอล เซอร์ (Rupert N. Evans and Edwin L. Herr ๑๙๗๘ : ๑๙๔) ได้ดังนี้

๑. การศึกษาเพื่องานอาชีพถูกออกแบบเพื่อบริการให้กับทุกคน ในทางตรงกันข้ามอาชีวศึกษามักจะบริการสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมีความสามารถทางสมองต่ำและมีฐานะทาง เศรษฐกิจสังคมต่ำ
๒. ความแตกต่างของการศึกษาเพื่องานอาชีพและอาชีวศึกษา จะเห็นได้ชัดในด้านการบริการสำหรับบุคคลที่มีอายุน้อยที่สุดเท่าใด การศึกษาเพื่องานอาชีพจะเริ่มเรียนในวัยเด็กขั้นต้น (early childhood) แต่อาชีวศึกษาโดยปกติจะเริ่มมีเด็กเรียนเมื่ออายุ ๑๖ ปี น้อยรายที่มีอายุน้อยกว่า ๑๔ ปี

๓. อาชีวศึกษา โดยปกติจะเปิดสอนโปรแกรมที่เหมาะสมกับผู้ชาย แต่ผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง คือ ผู้หญิงจะเรียนทางด้านธุรกิจศึกษา (business education) ทางด้านสุขภาพอนามัย (health occupation) และทางด้านคหกรรมศาสตร์ ส่วนนักเรียนชายจะเรียนเกี่ยวกับการเกษตร การค้าและอุตสาหกรรม

๔. การศึกษาเพื่องานอาชีพจะเป็นการเตรียมนักเรียนสำหรับงานทั้งที่มีรายได้และไม่มีรายได้ เช่น งานบ้านและงานอาสาสมัครต่าง ๆ แต่อาชีวศึกษาจะเตรียมทางด้านอาชีพที่มีรายได้

๕. การศึกษาเพื่องานอาชีพจะมีกระบวนการสร้างทักษะเกี่ยวกับการงานที่ครบสมบูรณ์ เช่น ทักษะในการหางาน ทักษะการประเมินงานและตนเอง และความรู้อันเกี่ยวกับว่างานนั้น ๆ จะดำเนินการและจัดการอย่างไร

นอกจากนี้ ซิดนีย์ พี มาร์แลนด์ จูเนียร์ (Sidney P. Marland, Jr. ๑๙๗๗:๒๙๙) ได้กล่าวถึงความแตกต่างระหว่างการศึกษาเพื่องานอาชีพและอาชีวศึกษา สรุปได้ดังนี้

๑. อาชีวศึกษา เป็นเพียงส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาแบบ "การศึกษาเพื่องานอาชีพ" เท่านั้น เมื่อถึงจังหวะและขั้นตอนที่จะต้องฝึกเพื่อหาความรู้ความชำนาญในอาชีพที่สนใจ แต่ "การศึกษาเพื่องานอาชีพ" กินความกว้างขวางกว่านั้นมาก เป็นการเตรียมชีวิตให้พร้อมทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพ โดยละเอียดลึกซึ้ง นับแต่เริ่มเข้ารับการศึกษาระดับต้น

๒. อาชีวศึกษา เลือกจัดโปรแกรมสอนและฝึกงานเฉพาะอาชีพใดอาชีพหนึ่งโดยเฉพาะเพื่อออกมาประกอบอาชีพในสายนั้นโดยตรงทันที เป็นการกำหนดผู้เรียนโดยแน่ชัดในเส้นทางที่จัดไว้ให้ ส่วนการศึกษาเพื่องานอาชีพนั้น จะจัดเตรียมในลักษณะที่ผู้เรียนสำรวจดูความสนใจและความถนัดของตน และเลือก "กลุ่มอาชีพ" ที่คิดว่าสอดคล้องกับความถนัดและความสนใจ ในที่สุดจึงจะตัดสินใจเลือกขั้นสุดท้ายว่าประสงค์จะออกไปประกอบอาชีพที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันหรือแขนงที่ใกล้เคียงกันได้ในอนาคต เมื่อต้องการจะเปลี่ยนงาน จึงมิใช่เป็นการศึกษาที่กำหนดเส้นทางเดียวที่ตายตัว เท่ากับเป็นการเตรียมชีวิตในอนาคตให้แก่ผู้เรียนที่จะสามารถปรับให้เหมาะสมเพื่อสนองความต้องการของตนได้ กล่าวโดยสรุปอีกนัยหนึ่งก็คือ อาชีวศึกษา เป็นการเตรียมคนเพื่องานอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะเท่านั้น ส่วนการศึกษาเพื่องานอาชีพนั้น เป็นการเตรียมให้คนมีความรู้และรู้จักที่จะเลือกงานให้ตรงกับ

ความถนัดความสามารถของตน ทั้งสามารถใช้ความรู้นั้นให้เกิดประโยชน์ได้ตลอดชีวิต

๓. อาชีวศึกษา อาจจะจัดเป็นกรณีพิเศษสำหรับบุคคลบางประเภทที่มีสติปัญญา ความสามารถระดับหนึ่ง เช่น ผู้ที่ไม่สามารถศึกษาต่อในชั้นอุดมศึกษา เป็นต้น แต่การศึกษาเพื่องานอาชีพ เป็นการจัดการศึกษาให้แก่ทุกคน ทุกระดับโดยทั่วถึงกัน เพื่อสนองความต้องการของทุกคนโดยไม่คำนึงถึง ชีตชั้นความสามารถทางวิชาการ หรือทางสติปัญญา เพราะไม่ว่าระดับความสามารถทางวิชาการหรือทางสติปัญญาจะสูงต่ำมากน้อยอย่างไร ต่างล้วนต้องลงเอยด้วยการออกไปประกอบอาชีพการงานอย่างใดอย่างหนึ่งด้วยกันทั้งสิ้น การศึกษาเพื่องานอาชีพจึงเป็นโปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับทุกคน

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การศึกษาเพื่องานอาชีพและอาชีวศึกษา ต่างก็เป็นแนวคิดทางการศึกษาที่จะให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพแก่ผู้เรียน เพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพในอนาคต แต่มีข้อแตกต่างกันในบางประการ คือ

๑. ในด้านอายุของผู้เรียน การศึกษาเพื่องานอาชีพจะมีการเรียนการสอนตั้งแต่เริ่มแรกที่บุคคล เข้าสู่โรงเรียนและดำเนินต่อไปจนตลอดชีวิต แต่อาชีวศึกษาจะมีการเรียนการสอนแก่เยาวชนที่มีอายุประมาณ ๑๔ - ๑๖ ปี ซึ่งจะดำเนินต่อไปในช่วงหนึ่ง เพื่อให้มีทักษะในการประกอบอาชีพ เท่านั้น

๒. ความเกี่ยวข้องกับบุคคล การศึกษาเพื่องานอาชีพเป็นการศึกษาที่จัดไว้สำหรับทุกคน แต่อาชีวศึกษา เป็นการศึกษาที่จัดไว้สำหรับบุคคลบางคนที่ไม่สามารถจะเรียนต่อทางด้านสามัญได้ดีเพียงพอ

๓. ในด้านสาขาอาชีพ การศึกษาเพื่องานอาชีพจะให้ฝึกเรียนได้ศึกษาเกี่ยวกับอาชีพในหลาย ๆ อาชีพ ทั้งอาชีพที่มีรายได้และไม่มียาได้ ตลอดทั้งเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการดำเนินชีวิตให้มีความสุขและมั่นคง ส่วนอาชีวศึกษานั้นจะฝึกนักเรียนให้มีทักษะเฉพาะอาชีพสาขาใดสาขาหนึ่ง จนสามารถออกไปประกอบอาชีพได้

๔. กิจกรรมสำหรับการศึกษาเพื่องานอาชีพ

จอห์น ยู ไมเคิลลิส (John U. Michaelis ๑๙๘๐ : ๒๓๔ - ๒๓๕) ได้กำหนดกิจกรรมสำหรับการศึกษาเพื่องานอาชีพไว้ ๓ ชั้น ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

๑. กิจกรรมเบื้องต้น เพื่อนำไปสู่การรู้จักอาชีพ

- ๑.๑ จัดรวบรวมรูปภาพเกี่ยวกับคนงาน แล้วจัดหมวดหมู่ด้วยบทบาท
ของคนงานในแต่ละอาชีพ
- ๑.๒ เชิญคนงานมาให้ทัศนะเกี่ยวกับกิจกรรมสำคัญและคุณสมบัติ
สำหรับกลุ่มอาชีพ
- ๑.๓ ฉายภาพยนตร์หรือฟิล์มสตริปที่ให้ทัศนะเกี่ยวกับหมวดอาชีพ
- ๑.๔ อ่านเนื้อเรื่องที่พรรณนาถึงความคาดหวังที่น่าสนใจและน่าสะอูด
ตาเกี่ยวกับอาชีพ
- ๑.๕ อภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพและผู้ประกอบการ
ต่าง ๆ โดยครูตั้งคำถามนำ

๒. กิจกรรมขั้นพัฒนาการ ที่กำหนดไว้สำหรับการรวบรวมปริมาณข้อมูล
(intake) การจัดการ (organization) การประยุกต์ (application) การสาธิต
(demonstration) และการใช้ข้อมูล (expression of information)

- ๒.๑ เขียนและอภิปรายเกี่ยวกับงานของสมาชิกในครอบครัวของ
นักเรียน
- ๒.๒ บอกรายละเอียดความแตกต่างของอาชีพที่นักเรียนสนใจเป็น
พิเศษด้วยการสืบสอบ (investigate) เกี่ยวกับลักษณะอาชีพ เช่น เป็นงานทำคนเดียว
หรือทำเป็นกลุ่ม บทบาทของงาน การจัดการ และความต้องการแรงงานในอาชีพเหล่านั้น
เป็นต้น
- ๒.๓ ดูฟิล์มสตริปเกี่ยวกับการทำงานของแต่ละคนว่ามีความแตกต่าง
กันอย่างไร
- ๒.๔ ดูภาพยนตร์และอ่านหรือฟังเรื่องราวเกี่ยวกับความแตกต่างของ
คนงานประเภทต่าง ๆ แล้วอภิปรายถึงความสำคัญของงาน ระดับการศึกษาที่จำเป็น สิ่งที่
น่าสนใจเกี่ยวกับงานนั้น ๆ
- ๒.๕ ทดลองใช้เครื่องมือ อุปกรณ์และวัสดุที่คนงานในอาชีพนั้นใช้กัน
- ๒.๖ รวบรวมข่าวและอ่านบทความ เพื่อที่จะหาบทบาทใหม่ของคนงาน
ชายและหญิง เช่น นุรุษพยาบาล เลขาณูการ ครูอนุบาล คนขับรถบรรทุกหญิง ช่างต่อประปา
เป็นต้น

๒.๗ ทักษะศึกษาเพื่อสังเกตการทำงานของคนงานและ เพื่อสัมภาษณ์เกี่ยวกับบทบาทของคนงาน เจื่อนไขการทำงาน ความชอบและไม่ชอบและความคาดหวังในอาชีพ

๒.๘ หาตัวอย่างในเหตุการณ์ปัจจุบันหรือข้อ เขียนในท้อง เรียนเกี่ยวกับเพศ อายุ เชื้อชาติ และระดับการศึกษาที่จะช่วยให้มีโอกาสในการทำงาน

๒.๙ แยกแยะงานต่าง ๆ เป็นกลุ่มอาชีพ เช่น กลุ่มอาชีพการสื่อสาร การคมนาคม ธุรกิจ การก่อสร้าง การบันเทิง อุตสาหกรรม การบริการสุขภาพ บริการสาธารณะ บริการบุคคลและสิ่งแวดล้อม

๒.๑๐ อภิปรายเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในฤดูกาลมีผลอย่างไรต่องานต่าง ๆ

๒.๑๑ เล่นบทบาทสมมติ เกี่ยวกับการทำงานของสมาชิกในครอบครัว คนงานในชุมชน และงานที่เรียนในบทเรียน เช่น งานการขนส่ง การสื่อสารและอื่น ๆ

๒.๑๒ สาธิตบทบาทสำคัญในกิจกรรมของคนงานโดยการอธิบายถึงว่าอะไรจะเกิดขึ้นถ้าคนงานละ เลยหน้าที่ของตน

๒.๑๓ รวบรวมรูปภาพ หนังสือ และจิตรกรรม เกี่ยวกับความแตกต่างของงานของสมาชิกในครอบครัว คนงานในชุมชนหรือคนงานอื่น ๆ

๓. กิจกรรมสรุปความ เพื่อรวบรวมรายละเอียด เกี่ยวกับบทเรียน และการประเมินผล

๓.๑ เข้าร่วม ในกิจกรรมโครงการส่วนตัวหรือของกลุ่ม เพื่อ เน้นถึงบทบาทและการจัดการของคนงาน

๓.๒ ให้นักเรียนบอกใจความสำคัญ เป็นคำพูดของตนเอง โดยให้เขียนเป็นตาราง หรือเขียนรายงาน หรือแบบอื่น ๆ ที่สามารถบอกใจความสำคัญ เช่น

การทำงานของคนมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของเขา

คนงานด้านบริการจะเป็นที่ต้องการ เพิ่มมากขึ้นในปีหน้า

การเตรียมตัวทางการศึกษาแตกต่างกันไปในแต่ละ

ประเภทของงาน

๓.๓ ประเมินความเข้าใจของนักเรียนจากการอภิปราย ทดสอบ และการตรวจให้คะแนน

นอกจากนี้ รูเพิร์ต เอ็น ฮีแวนส์, เคนเนท บี ฮอยท์ และ การ์ธ แอล แมนกัม
(Rupert N. Evans, Kenneth B. Hoyt and Garth L. Mangum ๑๙๗๓ : ๑๐๒-๑๐๓)

ได้รวบรวมกิจกรรมเพื่อสำรวจอาชีพพอสรุปได้ดังต่อไปนี้

๑. ในการเรียนการสอนตามปกติ ให้นักเรียนค้นคว้าลักษณะกลุ่มอาชีพต่าง ๆ
๒. ทัศนศึกษาทั้งโดยส่วนตัวและ เป็นกลุ่ม
๓. เชิญบุคคลที่เป็นตัวแทนจากวงการธุรกิจ อุตสาหกรรม องค์กรการรวมกร
มาเป็นวิทยากรบรรยาย
๔. ใช้ศูนย์ข้อมูลทางอาชีพในท้องถิ่น โดยเฉพาะสิ่งประดิษฐ์ที่เกี่ยวข้องกับ
อาชีพในท้องถิ่น รวมทั้งใช้สื่อมวลชนและโสตทัศนศึกษาช่วยในการสำรวจอาชีพ
๕. ให้นักเรียนหาประสบการณ์จากการทำงานในท้องถิ่น
๖. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน เพื่อเพิ่มพูน
ประสบการณ์ทั้งทางด้าน เศรษฐกิจ สังคมวิทยาและจิตวิทยา ที่มีความจำเป็นในการทำงาน
๗. จัดบทเรียนย่อย (mini-course) เกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ไว้ให้
นักเรียนได้ทดสอบ เกี่ยวกับทักษะพื้นฐานทางอาชีพ
๘. เข้าร่วมโครงการพัฒนาต่าง ๆ ในชุมชน
๙. จัดโครงการ หรือเกมเกี่ยวกับอาชีพ หรือปริศนาไขว้คำ
๑๐. ยกตัวอย่างนักเรียนรุ่นพี่ในด้าน การประกอบอาชีพ และวิธีชีวิตของ
แต่ละคน
๑๑. ส่งเสริมให้นักเรียนได้ประเมินค่านิยมทางอาชีพของตนเอง โดยการ
ให้นักถึงสภาพของชีวิตตามรูปแบบอาชีพที่ตนจะเลือก
๑๒. ส่งเสริมให้นักเรียนทำงานในเวลาว่าง หรือในระหว่างปิดภาคเรียน
ฤดูร้อน เพื่อพัฒนาทักษะทางอาชีพของตนเอง
๑๓. จัดการประเมินความสามารถสำหรับนักเรียน โดยการให้บอกเล่า
เกี่ยวกับความสำเร็จที่ผ่านมา ซึ่งจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จ เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเลือกใน
อนาคต
๑๔. ให้นักเรียนระบุลักษณะนิสัยที่ดีในการทำงาน
๑๕. สนับสนุนให้นักเรียนคิดหาแนวทางหลาย ๆ แนว ในการศึกษาต่อหลังจาก
จากจบระดับมัธยมศึกษา ที่จะเข้าอ่านวยต่อการประกอบอาชีพ

จากจบระดับมัธยมศึกษา ที่จะเอื้ออำนวยต่อการประกอบอาชีพ

สรุปแล้ว กิจกรรมการศึกษาเพื่องานอาชีพ จะเป็นการใช้ทรัพยากรในโรงเรียน สถานประกอบการและชุมชน มาดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ซึ่งครูสามารถใช้วิธีการอภิปราย สัมภาษณ์ บทบาทสมมติ เล่นละครใบ้ เข้าร่วมทำงาน รวบรวมข้อมูล แจกแจงรายละเอียด ทักษะศึกษา ดูภาพยนตร์ ฯลฯ มาใช้ให้เหมาะสมกับทรัพยากรที่โรงเรียน มีอยู่ให้เกิดประโยชน์

๔. การศึกษาเพื่องานอาชีพในระบบโรงเรียน

๔.๑ การศึกษาเพื่องานอาชีพในระดับประถมศึกษา

เป้าหมายสำคัญของการศึกษาเพื่องานอาชีพในระดับประถมศึกษา ก็คือ ความตระหนักในโลกการทำงาน ถือเป็นขั้นเริ่มแรกที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องอาชีพ จะได้มีความสำนึกรู้เรื่องอาชีพ โดยเริ่มตั้งแต่เด็กเริ่มเข้าโรงเรียน จนถึงชั้นประถมศึกษา หลักสูตรควรมุ่งให้เด็กเริ่มรู้จักตนเอง มีความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อตนเอง ระเบียบนี้เด็กจะก้าวจากโลกในครอบครัวสู่โลกภายนอก เด็กจะมีการทดลองทำสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ เพื่อทดสอบความสามารถของตนเอง ความรู้สึกที่ว่า "ฉันทำได้" หรือ "ฉันไม่สามารถทำได้" จะค่อย ๆ กลายเป็นความรู้สึกที่เด็กมีต่อตนเอง (self concept)

ดังนั้นความตระหนักในอาชีพ จึงหมายความว่าความถึงการที่เด็กเริ่มจะเรียนรู้ว่าในโลกนี้มีอาชีพต่างๆ มากมาย เด็ก ๆ จะเริ่มเรียนรู้โลกรอบ ๆ ตัวเขาและเริ่มเข้าใจว่าเพื่อน ๆ ของเขามีปิตามารดาที่ประกอบอาชีพต่าง ๆ ออกไปจากปิตามารดาของเขา จัดเป็นความสำนึกถึงโครงสร้างที่หยาบที่สุดของโลกของงานอาชีพ เพราะฉะนั้นเด็กจึงต้องการเพียงแนวคิดเกี่ยวกับโลกของงานอาชีพในลักษณะกว้าง ๆ และบทบาทหรือความสำคัญของอาชีพที่มีต่อสังคม ครูจึงควรปูพื้นให้เด็กเกิดความเข้าใจในโลกของอาชีพอย่างคร่าว ๆ เพื่อที่จะต่อเติมรายละเอียดในการพัฒนาการทางอาชีพขั้นต่อไป (นวลศิริ เป่าโรหิตย์ ๒๕๒๗:๒๔)

กิจกรรมการเรียนการสอนที่จะเป็น เครื่องมือในการสร้างและพัฒนาความคิดรวบยอดของการศึกษา เพื่องานอาชีพในระดับนี้ เช่น

๑. การจัดทัศนศึกษาดูงานในโรงงานหรือแหล่งอาชีพอื่น ๆ จะทำให้นักเรียนมีความตระหนักว่าการทำงานจะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันและคนงานก็จะต้องพึ่งพาอาศัยกัน การศึกษาดูงานยังสามารถนำมา เป็นกิจกรรมในห้องเรียนในวิชาที่สัมพันธ์กันได้ด้วย เช่น

การศึกษาดูงานยังสามารถนำมา เป็นกิจกรรมในห้องเรียนในวิชาที่สัมพันธ์กันได้อีกด้วย เช่น ในวิชาภาษา นักเรียนสามารถแสดงหุ่นกระบอก เป็นเรื่องราวคนงานต่าง ๆ นักเรียนที่อ่านหนังสือในห้องสมุดหรืออ่านหนังสือสังคมศึกษาก็จะมองเห็นว่าคนอื่น ๆ เขาไม่แต่เพียงจะรู้ว่าการทำงานร่วมกันในการผลิตสินค้าและบริการเท่านั้น เขาจะต้องแสดงให้เห็นถึงการเรียนในห้องเรียนที่จะต้องพึ่งพาอาศัยกันด้วย

๒. การพัฒนาความคิดรวบยอดประสบการณ์การเรียนรู้ในห้องเรียน จะใช้วิธีการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๒.๑ การอภิปราย

๒.๒ การพูดคุยกับแขกรับเชิญ ซึ่งจะทำให้นักเรียนได้สำรวจอาชีพอย่างคร่าว ๆ ถึงความสำคัญของการทำงานและงาน เหล่านั้นผลิตอะไร

๒.๓ การแสดงละคร

๒.๔ บทบาทสมมติ

๒.๕ การร้องเพลงหรือจังหวะประกอบดนตรี

๒.๖ เล่นปริศนาคำทายที่แสดงถึงบทบาทของคนงาน

วิธีการและการดำเนินการพัฒนาแต่ละความคิดรวบยอดจะต้องขึ้นอยู่กับความเข้าใจของครูเกี่ยวกับความเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็ก ครูจะต้องใช้บทเรียนที่สมเหตุสมผลจากบทเรียนที่ง่าย ๆ ไปสู่วิธีเรียนเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ที่ลึกขึ้น ทุกบทเรียนจะต้องให้นักเรียนได้ทำงานคล้ายกับของจริงบ้าง ด้วยเครื่องมือเครื่องมือที่แท้จริง ได้ใช้ทักษะทางการคำนวณ ภาษา และ การอ่านขั้นต้น ที่จะรู้เกี่ยวกับคนงานในอาชีพอื่น ๆ ที่เขายังไม่รู้ เพื่อขยายโลกทัศน์ของเด็ก นักเรียนจะต้องรู้จักอาชีพของสมาชิกในครอบครัวของตนและคนอื่น ๆ นักเรียนจะต้องสังเกตคนงานในเวลาที่น่าพอใจที่จะได้ข้อมูลในขั้นที่จะเข้าใจถึงวิถีชีวิตและค่านิยมเกี่ยวกับอาชีพนั้น ๆ

สรุปแล้ว จุดประสงค์ของการศึกษาเพื่องานอาชีพในระดับนี้ เพื่อให้ นักเรียนสามารถรู้ว่า เครื่องแบบหรือเครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่าคุณคณประกอบอาชีพใด อาชีพที่บิดามารดาของเขาประกอบนั้นต่างจากอาชีพของบิดามารดาของเพื่อนอย่างไร มีอาชีพอะไรบ้างหรือไม่ที่เขาสนใจ และอยากรู้อย่างละเอียดให้มากขึ้น ตลอดทั้งรู้จักลักษณะอาชีพอย่างคร่าว ๆ เช่น อาชีพโตทำในร่มหรือกลางแจ้ง เป็นต้น

๔.๒ การศึกษาเพื่องานอาชีพในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การศึกษาในระดับมัธยมศึกษา เป็นปีแห่งความมุ่งมั่นของนักเรียน ซึ่งจะเผชิญกับความขัดแย้งทั้งภายในและภายนอก เกี่ยวกับพัฒนาการทางด้านอารมณ์ ร่างกาย สังคมและจิตใจ นักเรียนจะเผชิญหน้ากับความมุ่งมั่นในทางเลือกที่เขาจะอยู่ในสังคม ในระดับนี้ นักเรียนจะเริ่มพิจารณาเลือกอาชีพที่สำคัญแก่ชีวิตของเขา แต่ก็ยังสับสน ดังนั้น โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจึงต้องรับผิดชอบและพัฒนาการศึกษา เพื่องานอาชีพ เพื่อที่นักเรียน จะได้สามารถตัดสินใจเกี่ยวกับตัวเองและอาชีพได้ดีขึ้น

๔.๒.๑ เป้าหมายของการศึกษาเพื่องานอาชีพในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป้าหมายเบื้องต้น ก็คือ การสำรวจอาชีพ โดยพยายามศึกษารายละเอียด เกี่ยวกับอาชีพอย่างกว้าง ๆ ในระยะต้น แล้วค่อย ๆ ศึกษาเฉพาะกลุ่มอาชีพใดอาชีพหนึ่งหรืออาชีพเดียว ในกลุ่มอาชีพที่ตนเลือกในตอนท้ายสุดของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อเตรียมตัวสำหรับประกอบอาชีพหรือศึกษาในชั้นสูงขึ้นไป ที่เหมาะสมสอดคล้องกับอาชีพที่เลือก เพื่อฝึกทักษะที่จำเป็นสำหรับอาชีพนั่นต่อไป การเรียนเกี่ยวกับกลุ่มอาชีพต่าง ๆ นี้ ในระยะต้น ๆ ของชั้นมัธยมควรจัดให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างกว้าง ๆ ว่าแต่ละกลุ่มอาชีพนั้นมี ลักษณะแตกต่างกันอย่างไร จะต้องเรียนรู้วิชาสามัญและวิชาอื่นใดบ้าง ควรให้นักเรียนได้ลองเรียนและฝึกทักษะไปในตัวด้วย (สาโรช บัวศรี ๒๕๒๑ : ๑๒) ดังนั้น การสำรวจอาชีพมีเป้าหมายดังนี้

๔.๒.๑.๑ เพื่อให้มีความรู้ในลักษณะและสิ่งจำเป็นสำหรับอาชีพและวิชาต่าง ๆ เช่น นักเรียนเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรของโรงเรียน กับหมวดอาชีพและสามารถระบุได้ว่าอาชีพใดที่จะล้ำสมัยพร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบด้วยว่า เพราะเหตุใด

๔.๒.๑.๒ มีความรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบุคคล กับคุณสมบัติที่ต้องการของอาชีพ

๔.๒.๑.๓ เพื่อให้มีความสามารถในการสื่อสารใช้ตัวเลข ติดต่อกับผู้อื่นได้ และสามารถใช้ทักษะอื่น ๆ ที่สัมพันธ์กับอาชีพที่ตนสนใจด้วย

๔.๒.๑.๔ มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน

๕.๒.๒ กิจกรรมการสำรวจอาชีพ

๕.๒.๒.๑ การสำรวจอาชีพภายในบ้าน ครอบครัวมีอิทธิพล

ต่อการพัฒนาอาชีพของนักเรียนเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะว่าบุคคลแต่ละครอบครัวจะมีอาชีพของตนเอง ซึ่งนักเรียนอาจจะเห็นหรือได้ประสบการณ์จากบุคคลในบ้าน ดังนั้นการมอบหมายให้นักเรียนได้สำรวจอาชีพภายในครอบครัวของตน เพื่อนำรายละเอียดมาเสนอในชั้นเรียนหรือในการสนทนาในเรื่องอาชีพ ก็จะเป็นการขยายแนวคิดที่กว้างออกไป

๕.๒.๒.๒ การสำรวจอาชีพในโรงเรียน การให้นักเรียน

ได้มีโอกาสได้เลือกเรียนรายวิชาและหลักสูตรตามความเหมาะสม ซึ่งจะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สำรวจตนเอง และสำรวจวิชาการอันเป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อการประกอบอาชีพของบุคคล การเลือกแผนการเรียนจะช่วยให้นักเรียนแต่ละคนมีโอกาสรับรู้ว่าคุณเองมีความสามารถในวิชาใด แต่ละวิชานั้นมีความยากง่ายเพียงใด และสิ่งสำคัญประการหนึ่ง คือ เมื่อเลือกเรียนวิชาเหล่านั้นแล้ว จะมีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพในโอกาสต่อไปอย่างไร นอกจากนี้แล้ว ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน ก็สามารถสอดแทรกอาชีพที่มีความสัมพันธ์กับกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนได้มองเห็นแนวทางและข้อมูลด้านอาชีพที่กว้างขึ้น เช่น การจัดชุมนุมภาษาอังกฤษ จะทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ด้านภาษาอังกฤษมากขึ้น ความรู้ดังกล่าวย่อมจะมีส่วนส่งเสริมให้นักเรียนมีแนวคิดที่ดีกับการใช้ภาษาอังกฤษ อันจะเป็นผลทำให้เขาเกิดความคิดเกี่ยวกับการประกอบอาชีพที่ใช้ความรู้ทางด้านนี้ เช่น เป็นครูสอนภาษาอังกฤษ ทำงานติดต่อกับต่างประเทศ เป็นมัคคุเทศก์ (คมเพชร ฉัตรสุภากร ๒๕๒๑ : ๔๓)

๕.๒.๒.๓ การจัดสอนอาชีพ โรงเรียนสามารถจัดสอนเรื่อง

อาชีพโดยตรงให้นักเรียนได้ ขอบข่ายของเนื้อหาวิชาที่สอนเกี่ยวกับอาชีพควรประกอบด้วย โลกของงาน อาชีพต่าง ๆ ใสชุมชน ลักษณะอาชีพ แหล่งอาชีพ วิธีการตัดสินใจเลือกอาชีพ ความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบันและอนาคต วิธีการสมัครงาน ข้อเสนอแนะในการประกอบอาชีพ เป็นต้น (จำเนียร ช่วงโชติ ๒๕๒๑ : ๑๗๘ - ๑๗๙)

๕.๒.๒.๔ การติดตามผลศิษย์เก่า ซึ่งจะช่วยให้นักเรียน

สามารถมองเห็นสภาพของตลาดแรงงานและประเภทของอาชีพในสังคมที่ศิษย์เก่ามีโอกาสเข้าไปทำงาน

๕.๒.๒.๕ การสำรวจอาชีพในชุมชน จะช่วยให้นักเรียน

มองเห็นโครงสร้างของอาชีพในชุมชนได้ชัดเจนขึ้น ด้วยการให้นักเรียนหัดใช้ข้อมูลจากหน่วยงานในสังคมที่มีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดหางาน ฝึกงานอาชีพ เช่น กรมแรงงาน กรมประชาสัมพันธ์ ข้อมูลจะแสดงให้เห็นสภาวะของตลาดแรงงาน แนวโน้มของอาชีพ ความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจอันมีผลต่อการประกอบอาชีพ ทั้งนี้ครูจะต้องรับผิดชอบต่อการนำข้อมูลมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับนักเรียน ส่งเสริมการทำงานในภาคฤดูร้อน เพื่อให้นักเรียนรู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ รู้จักช่วยเหลือตัวเอง และเป็น การสำรวจอาชีพไปในตัวด้วย จัดทัศนศึกษาออกสถานที่ โดยพานักเรียนไปชมโรงงานอุตสาหกรรม วงการธุรกิจชุมชนที่อยู่รอบ ๆ โรงเรียน การไปเยี่ยมชมจะช่วยให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ที่แท้จริง ได้มองเห็นสภาพของชีวิตการทำงาน ขบวนการ การใช้วัสดุและทักษะในการทำงาน นอกจากนี้ ครูอาจจะมอบหมายให้นักเรียนไปศึกษาอาชีพ ทำให้รายบุคคลหรือรายกลุ่มก็ได้ ตามความเหมาะสม หรือ เปิดโอกาสให้นักเรียนมีอิสระในการเลือกศึกษาอาชีพที่ตนสนใจ เพื่อไปหาข้อมูลรายละเอียดด้วยตัวเอง เช่น ไปสัมภาษณ์ผู้ประกอบการอาชีพ ไปสังเกตการประกอบอาชีพ เป็นต้น

๕.๒.๓ การสำรวจอาชีพ เป็นกลุ่มอาชีพ โรงเรียนสามารถจัดกลุ่มอาชีพได้ในหลายลักษณะตามความเหมาะสมกับท้องถิ่น เพื่อให้นักเรียนได้วิเคราะห์โลกการทำงานในกลุ่มอาชีพ จุดสำคัญในการวิเคราะห์ คือ ชี้ให้นักเรียนเห็นถึงความต้องการ การเปลี่ยนแปลงของอาชีพและโอกาสในการเข้าสู่งานนั้น ๆ นักเรียนในระดับต้น ๆ จะสำรวจและวิเคราะห์กลุ่มอาชีพได้หลายกลุ่มอาชีพ และจะค่อย ๆ ลดเหลือ ๑ - ๒ กลุ่มอาชีพ จนในที่สุดนักเรียนจะสามารถตัดสินใจได้ว่าตนควรจะเลือกอาชีพในกลุ่มใดที่เหมาะสมกับตน ๑ กลุ่มอาชีพ หรืออาจจะเลือกอาชีพใดอาชีพหนึ่งในกลุ่มนั้นก็ได้ เช่น กลุ่มอาชีพการสื่อสาร นักเรียนสามารถนำอาชีพเหล่านี้มาวิเคราะห์ได้ คือ จิตรกร ช่างภาพ นักเขียนโปรแกรม คอมพิวเตอร์ นักข่าววิทยุ นักตรวจพรูป นักจัดฉากละคร ผู้ประกาศทางวิทยุโทรทัศน์ นักข่าว นักเขียน เป็นต้น กิจกรรมในการศึกษากลุ่มอาชีพจะประกอบด้วย การสังเกต การหาประสบการณ์จริง บทบาทสมมติ การเข้าชมโรงงาน การเขียนบทความในหนังสือของโรงเรียน เข้าชมสถานีวิทยุโทรทัศน์ในท้องถิ่น การเข้าชมสำนักงานโทรศัพท์ เป็นต้น

๕.๒.๔ การสอดแทรกการสำรวจอาชีพกับวิชาสามัญ

การสำรวจอาชีพสามารถจะสอดแทรกให้มีความสัมพันธ์กับวิชาสามัญที่จัดสอนในระดับมัธยมศึกษาได้ เพื่อให้นักเรียนมองเห็นความเกี่ยวพันระหว่างวิชาสามัญกับวิชาอาชีพมากขึ้น นักเรียนมัก

จะชอบวิชาใดวิชาหนึ่งและจะสนใจในอาชีพที่เกี่ยวข้องกับวิชานั้น เช่น นักเรียนที่สนใจวิชาประวัติศาสตร์ ครูสามารถที่จะส่งเสริมให้นักเรียนสืบสอบเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับวิชาประวัติศาสตร์ โดยแนะนำให้นักเรียนไปอ่านอัตชีวประวัตินักประวัติศาสตร์ที่เด่น ๆ นอกจากนี้ นักเรียนสามารถจะศึกษาในห้องสมุดเกี่ยวกับอาชีพหลายอาชีพที่สัมพันธ์กับวิชาสังคมศาสตร์และสามารถไปสัมภาษณ์บุคคลที่ทำงานอาชีพทางสังคมศาสตร์เพื่อจะสำรวจให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ในการเรียนเกี่ยวกับชาติต่าง ๆ ครูก็สามารถโยงถึงงานต่าง ๆ ที่มีอยู่ในวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน โดยศึกษาเปรียบเทียบและบันทึกถึงลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางอาชีพตามกาลเวลาในช่วงต่าง ๆ กัน หรือในสังคมที่มีวัฒนธรรมแตกต่างกันทำไมจึงมีลักษณะคนงานที่แตกต่างกันด้วย ในการศึกษาเกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบัน นักเรียนสามารถรวบรวมรูปภาพจากนิตยสารต่าง ๆ แล้วจัดแยกแยะให้เข้าอยู่ในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ก็ได้ (Richard E. Gross ๑๙๗๘ : ๓๒๘)

กล่าวโดยสรุป การศึกษาเพื่องานอาชีพในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีจุดมุ่งหมายเน้นหนักเกี่ยวกับการทำความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ โดยใช้กิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การสำรวจอาชีพ การจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพในโรงเรียน และการใช้ทรัพยากรในชุมชนทั้งที่เป็นบุคคล โรงงาน สถานประกอบการและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับนักเรียนในการวางแผนชีวิตด้านอาชีพของตนเองในอนาคตต่อไป

๖. ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษเพื่องานอาชีพกับวิชาสังคมศึกษา

วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่มีเนื้อหาเป็นแบบสหวิทยาการ (interdisciplinary) ที่นำเอาเนื้อหาวิชาสาขาสังคมศาสตร์ในหลาย ๆ วิชามาสัมพันธ์กัน ซึ่งมีจุดมุ่งหมาย ๓ ประการ (Brain J. Larkin ๑๙๗๒ : ๗๗)

๖.๑ เพื่อให้รู้จักกระบวนการของสังคมตนเอง โดยเฉพาะการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองดี

๖.๒ เพื่อให้มีความรู้ ความคิดรวบยอด ทักษะ ความเข้าใจในการทำงานทัศนคติ และค่านิยมที่ปรากฏอยู่ในเนื้อหาสังคมศึกษา

๖.๓ เพื่อช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาและเจริญเติบโตตามลักษณะเอกลักษณ์บุคคล ด้วยการเรียนรู้ระเบียบปฏิบัติในสังคมและค่านิยมที่พึงประสงค์

จะเห็นได้ว่าวิชาสังคมศึกษา มีจุดมุ่งหมายที่สอดคล้องกับการศึกษาเพื่องานอาชีพ ที่ว่าเป็นการศึกษาเพื่อช่วยให้เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจในตนเอง สังคม เศรษฐกิจ สามารถต่อสู้และอยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วได้อย่างมีความสุข ดังนั้นโดย ลักษณะความรู้ในวิชาสังคมศึกษาจะทำให้เด็ก เรียนมีความ เข้าใจเกี่ยวกับอาชีพมากยิ่งขึ้น ถ้าครูรู้จักนำเอาการศึกษาเพื่องานอาชีพมาประยุกต์ใช้บูรณาการเข้าไปใน เนื้อหาที่มีความ สอดคล้องกัน ดังที่การ์ธ แอล แมนกัม และคณะ (Garth L. Mangum and Others ๑๙๗๔ : ๘๑ - ๘๒) ได้กล่าวถึงความรู้ในวิชาสังคมศึกษาที่ เกี่ยวพันกับการศึกษา เพื่องาน อาชีพ พอสรุปได้ดังนี้

ความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์จะช่วยให้เด็ก เรียนได้ เรียนรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิต ของมนุษย์ในสมัยก่อน สืบเนื่องตามลำดับถึงปัจจุบัน ได้มองเห็นวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่แสดงถึง เรื่องราวความเป็นมา ลักษณะการงานและอาชีพ ตลอดจนสามารถประเมินฐานและความ เป็นอยู่ในสังคมในระยะเวลาที่นั้นและปัจจุบันได้ การเรียนรู้ เกี่ยวกับการอพยพ นายจ้าง อันตรายจากการประกอบอาชีพในเหมืองแร่ การเอาโรคเอาเปรียบคนงาน ประเภทของงาน ที่ผู้หญิงและเด็กมักจะได้รับการว่าจ้าง ความยากลำบากในการก่อตั้งสหภาพแรงงาน และ การคิดค้นประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ในระยะเริ่มแรก ซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนแปลงกระบวนการทาง อุตสาหกรรมและมาตรฐานความเป็นอยู่ของผู้บริโภค และพัฒนาการทางธุรกิจและอุตสาหกรรม สมัยใหม่ สิ่งเหล่านี้ควรจะ เป็นส่วนหนึ่งของความรู้เกี่ยวกับงานสำหรับนักเรียน ซึ่งจะทำให้ นักเรียนมีความ เข้าใจ เกี่ยวกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในด้านหน้าที่และการ จัดระ เียบองค์การของงานอาชีพในโอกาสต่อไป

ความรู้ เศรษฐศาสตร์ จะช่วยให้เด็ก เรียนได้ เข้าถึงผลของการ เปลี่ยนแปลง ทางเทคโนโลยีที่ก่อให้เกิดงานที่ต้องการความสามารถเฉพาะอย่างขึ้น ทั้งในระยะสั้นและ ระยะยาว ทรัพยากร อุปสงค์และอุปทาน การเปลี่ยนแปลงความนิยมของผู้บริโภค การออม และการลงทุน ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ นโยบาย งบประมาณ และการเงินของรัฐบาล

ความรู้สังคมวิทยา ช่วยให้เด็ก เรียน เข้าใจถึงผลอัน เกิดจากชั้นทางสังคม (social class) ชชาติพันธุ์ (ethnos) เชื้อชาติ (race) ชั้นวรรณะ (caste) และเพศ ต่อโอกาสที่จะได้เข้าทำงานและมีความก้าวหน้าในงานทุกชนิด นอกจากนี้แล้วความรู้ทางสังคมวิทยาจะให้ความรู้ที่ลึกซึ้ง (insight) ในการปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเอง เมื่อมีข้อจำกัด เนื่องจากชั้นทางสังคมหรือปัจจัยอื่นที่มีส่วน เกี่ยวข้อง

ความรู้ทางภูมิศาสตร์ ช่วยให้เด็ก เรียน เข้าใจถึงอาชีพที่จะเกิดขึ้นมาในอนาคต ทั้งในสภาพเมืองและชนบท ในภาคต่าง ๆ ของประเทศและภูมิภาคอื่น ๆ ของโลก

ความรู้ทางรัฐศาสตร์ ช่วยให้เด็ก เรียน เข้าใจว่า นโยบายของรัฐบาล มีส่วนก่อให้เกิดงานใหม่และความ เจริญก้าวหน้าหรือไม่ในอนาคต ในด้านรายได้ ความชวนใจ (attractive) ความมั่นคง (permanence) โอกาสในการทำงานและความสำเร็จในงาน

นอกจากนี้แล้ววิชาสังคมศึกษา สามารถพัฒนาค่านิยมที่เกี่ยวกับงาน เพื่อให้นักเรียน มีความรู้ในการทำงานและ เป็นผู้ผลิตที่มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมทัศนคติที่ติดต่อกันอาชีพ ซึ่งต้องใช้ทักษะที่แตกต่างกัน เพื่อให้ นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานและผู้ร่วมงาน ที่อาจจะต่าง เชื้อชาติ ศาสนาและวัฒนธรรม ตลอดจนพัฒนาทักษะเชิงสังคมศึกษา เช่น ทักษะในการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทักษะในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการ ประกอบอาชีพการงานได้

๗. อาชีพที่สัมพันธ์กับวิชาสังคมศึกษา

อาชีพที่เกี่ยวข้องและใช้ความรู้สังคมศึกษาเป็นพื้นฐาน สามารถแบ่งออกได้ เป็น ๔ กลุ่ม (Garth L. Mangum ๑๙๗๕ : ๔๔ - ๔๘) คือ

๗.๑ อาชีพขั้นต้นที่ไม่ต้องใช้ความรู้สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายเพียงแต่ เข้ารับการอบรมเท่านั้น เช่น ตำรวจ เจ้าหน้าที่ดับเพลิง เสมียนไปรษณีย์ ครูช่วยสอน ผู้ช่วยพยาบาล ผู้ช่วยบริการสังคม ผู้ช่วยบรรณารักษ์

๗.๒ อาชีพที่เกี่ยวข้องกับวิชาสังคมศึกษาและสังคมวิทยาอย่างกว้าง ๆ โดยปกติต้องการคนที่มีความรู้ระดับวิทยาลัย เช่น ครูสังคมศึกษา นักวางผังเมือง นักบริหาร การศึกษา นักการเมือง นักบริหารงานราชการ ผู้ชำนาญหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา ผู้ชำนาญ สื่อการสอนสังคมศึกษา นักเขียน นักวิจัยตลาด นักจิตวิทยา นักประชากรศาสตร์ นักกฎหมาย ผู้ตีพิมพ์ นักบัญชี เป็นต้น

๗.๓ อาชีพพิเศษที่ต้องใช้ความรู้เฉพาะวิชาในหมวดสังคมศึกษา อาชีพใน ประเภทนี้ ต้องการการศึกษาในระดับวิทยาลัย เช่น ครูประวัติศาสตร์ นักเขียน

๗.๓.๑ วิชาประวัติศาสตร์ เช่น ครูประวัติศาสตร์ นักเขียน นักบริหาร พนักงานจัดเก็บหนังสือ นักวิจัย ผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์ นักเขียนประวัติบุคคล นักประวัติ นักประวัติศาสตร์

๗.๓.๒ วิชาเศรษฐศาสตร์ เช่น ครู นักเศรษฐศาสตร์ นักเขียน นักเศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม นักเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ นักเศรษฐศาสตร์การเกษตร นักเศรษฐศาสตร์แรงงาน นักขายสต็อก นักสถิติ เศรษฐศาสตร์

๗.๓.๓ วิชารัฐศาสตร์ เช่น ครู นักเขียน นักวิจัย นักปกครอง นักการเมือง

๗.๓.๔ วิชาสังคมวิทยา เช่น ครู นักเขียน นักวางแผนครอบครัว
นักวิจัย นักสังคมวิทยาชนบท นักสังคมวิทยาเมือง ผู้ชำนาญทางอาชญาวิทยา

๗.๓.๕ วิชามนุษยวิทยา เช่น ครู นักเขียน เกี่ยวกับชาติวงศ์วิทยา
นักมนุษยวิทยากายภาพ นักโบราณคดี นักชาติวงศ์วิทยา นักเขียน

๗.๓.๖ วิชาภูมิศาสตร์ เช่น ครู นักเขียนแผนที่ นักวางแผนเมือง
นักเขียน นักประชากรศาสตร์ นักเขียนประวัติเกี่ยวกับเมือง ผู้เชี่ยวชาญการใช้ที่ดิน

๗.๔ อาชีพที่เกี่ยวข้องกับวิชาสังคมศึกษาทางอ้อมแต่ก็ต้องใช้ความรู้ทาง
สังคมศึกษาเข้าช่วย บางอาชีพในประเภทนี้ต้องการคนที่มีการศึกษาระดับวิทยาลัย แต่บาง
ครั้งก็อาศัยการฝึกอบรมให้มีทักษะเฉพาะด้านเท่านั้น เช่น อาชีพผู้สื่อข่าว นักเขียนบทความ
บรรณาธิการ นักวิเคราะห์ข่าว เจ้าหน้าที่สรรพสามิต นักเขียนอัตชีวประวัติ นักประชาสัมพันธ์
นักอนุรักษ์นิยม นักธุรกิจ นักเขียนคำโฆษณา สถาปนิก ผู้ชำนาญเกี่ยวกับแรงงาน ผู้ทำงาน
เกี่ยวกับศาสนา ผู้บริหารงานราชการ นักขายประกันชีวิต นักแนะแนว เป็นต้น

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การศึกษาเพื่องานอาชีพ เป็นการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับ
การดำเนินชีวิตของมนุษย์ โดยเฉพาะการประกอบอาชีพ จึงเป็นโปรแกรมการศึกษาที่เข้าไป
สัมพันธ์กับทุกวิชาและทุกส่วนของการศึกษา ซึ่งจะต้องอาศัยความร่วมมือทั้งจากโรงเรียน
ชุมชนและสถานประกอบการอาชีพ ในการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับชีวิตและการงานอาชีพ
เพื่อตรวจสอบความรู้ ความเหมาะสม ความถนัด ความสนใจ และความสามารถ โดยผ่านกิจกรรม
ต่าง ๆ ที่โรงเรียนวางแผนไว้อย่างมีระบบที่เหมาะสมกับสภาพโรงเรียนและท้องถิ่น ซึ่งมีจุดมุ่ง
หมายเพื่อพัฒนาให้นักเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจในตนเอง งานอาชีพ เศรษฐกิจและระบบการ
ศึกษา ตลอดจนเข้าใจแนวทางในการตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตน เพื่อพัฒนาและฝึกทักษะ
สำหรับประกอบอาชีพต่อไปในอนาคต อันจะเป็นผลให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความ
สุขและมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑. งานวิจัยในประเทศ

พรรณราย นิรมขุนทด (๒๕๑๒ : ๖๖ - ๗๐) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความมีนัยสำคัญของบุคลิกภาพในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดราชบุรี" กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ สายสามัญ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ สายอาชีพ และนักเรียนฝึกหัดครูชั้นปีที่ ๒ มีนักเรียนชาย ๔๔ คน นักเรียนหญิง ๗๐ คน โดยการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือในการวิจัยคือ แบบทดสอบบุคลิกภาพที่ดัดแปลงมาจาก The Edwards Personal Preference Schedule และแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น สำหรับสำรวจความสนใจในการเลือกอาชีพ การวิเคราะห์ข้อมูลในด้านสำรวจการเลือกอาชีพของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ใช้การคำนวณร้อยละ ส่วนการเปรียบเทียบความแตกต่างของบุคลิกภาพระหว่างนักเรียนกลุ่มต่าง ๆ ใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวน และทดสอบค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบทดสอบบุคลิกภาพด้านที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยใช้ Duncan's New Multiple Range Test ผลการวิจัยปรากฏว่าทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่มีความสนใจในการเลือกอาชีพแตกต่างกัน มีบุคลิกภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และพบว่าทั้งนักเรียนชายและหญิงแต่ละกลุ่มที่มีความสนใจในการเลือกอาชีพประเภทเดียวกันก็มีบุคลิกภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ปริญดา บุญศิลาเลิศ (๒๕๒๐ : ๒๑-๒๔, ๔๓-๔๗) ได้วิจัยเรื่อง "การทดลองใช้ชุดการแนะแนวอาชีพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนพนมสารคาม "พนมอดุลวิทยา" จังหวัดฉะเชิงเทรา" โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ (๑) สร้างชุดการแนะแนวอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ (๒) เปรียบเทียบว่าการแนะแนวอาชีพโดยใช้ชุดการแนะแนวอาชีพกับการแนะแนวโดยวิธีเดิมนั้นมีผลแตกต่างกันอย่างไร กลุ่มตัวอย่างประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ปี ๒๕๒๐ โรงเรียนพนมสารคาม "พนมอดุลวิทยา" จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน ๖๐ คน โดยแบ่งนักเรียนให้อยู่ในกลุ่มทดลอง ๓๐ คน กลุ่มควบคุม ๓๐ คน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามปัญหาในการเลือกอาชีพแบบมาตราส่วนประเมินค่า ๕ ระดับ ๖๔ ข้อ และชุดแนะแนวอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วยกิจกรรมย่อย ๑๔ ชุด เกี่ยวกับการให้ความรู้และ

ประสบการณ์ ใน เรื่องข้อสน เทศทางอาชีพและตลาดแรงงาน การให้นัก เรียนได้รู้จักสำรวจตนเอง สำรวจอาชีพและการให้ความรู้ เกี่ยวกับองค์ประกอบสำคัญในการ เลือกอาชีพ เพื่อให้ นักเรียนได้ใช้เป็นหลักในการ เลือกอาชีพได้อย่างถูกต้อง โดยใช้ เวลาในการแนะแนวอาชีพ ๔๐ วัน วิเคราะห์ข้อมูลโดย (๑) วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนปัญหาในการ เลือกอาชีพ แต่ละด้านของนัก เรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมและระหว่างการสอบก่อนกับการสอบ กลังการทดลองโดยใช้ F-Test แบบสอบซ้ำ (repeated measurement) ทำการทดสอบ (๒) เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาในการ เลือกอาชีพแต่ละด้านของนัก เรียนระหว่างกลุ่ม ทดลองกับกลุ่มควบคุมทั้งก่อนและหลังการทดลองเป็นรายคู่ โดยใช้ Studentized Q - statistics ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการแนะแนวมีคะแนนเฉลี่ยปัญหา ในการ เลือกอาชีพแต่ละด้านต่ำกว่า เมื่อยังไม่ได้รับการแนะแนวด้วยชุดการแนะแนวอาชีพอย่าง มีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑ และต่ำกว่านักเรียนที่ได้รับการแนะแนวอาชีพโดยใช้วิธีเดิมที่เคยได้ รับอยู่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

อัญชลี บุปผาพิบูลย์ (๒๕๒๑ : ๕๔ - ๖๓) ได้วิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่าง บุคลิกภาพ สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม สติปัญญาและความสนใจทางอาชีพของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓" จุดมุ่งหมายของการวิจัย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม สติปัญญา และความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ ๓ กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชายและหญิง อายุระหว่าง ๑๔ - ๑๕ ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จากโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร ๕ โรงเรียน เป็นนักเรียน หญิง ๑๕๗ คน นักเรียนชาย ๑๐๔ คน รวม ๒๖๑ คน ซึ่งลุ่มโดยวิธีอย่างง่าย เครื่องมือที่ ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสำรวจความสนใจอาชีพของคูเดอร์ (Kuder General Interest Survey) แบบสำรวจบุคลิกภาพแสดงตัวและเก็บตัว แบบทดสอบสติปัญญาชุด สแตนด์คาร์ตโปรเกรสซิฟ เมทริชิส (Standard Progressive Matrices) และ แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม วิเคราะห์ข้อมูลโดย การคำนวณหาค่าร้อยละ และการทดสอบไคสแควร์ ผลปรากฏว่า (๑) นักเรียนชายมีความสนใจอาชีพ งานด้านวิทยาศาสตร์มากที่สุด รองลงมาได้แก่ งานนอกสำนักงาน งานศิลปะ งานคนตรี งานทางจักรกล งานด้านคำนวณ งานบริการสังคม งานวรรณกรรม งานชักชวนโฆษณา และงานเสมียนตามลำดับ ส่วนนักเรียนหญิงมีความสนใจในอาชีพงานนอกสำนักงานมาก

ที่สุด รองลงมาได้แก่งานบริการสังคม งานด้านวิทยาศาสตร์ งานศิลปะ งานดนตรี งานเสมียน งานด้านคำนวณ งานวรรณกรรม และงานชกชวโนชญา ตามลำดับ (๒) บุคลิกภาพแบบ แสดงตัวและแบบ เก็บตัวมีความสัมพันธ์กับความสนใจในอาชีพของนักเรียน (๓) ระดับ สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม ไม่มีความสัมพันธ์กับความสนใจในอาชีพของนักเรียน (๔) ระดับสติปัญญาไม่มีความสัมพันธ์กับความสนใจในอาชีพอันดับหนึ่งของนักเรียน

ประทีป ราศรี (๒๕๒๔ : ๑๑๐-๑๑๔) ได้วิจัยเรื่อง "การศึกษาความสนใจ ในอาชีพของนักเรียนที่เลือกแผนการเรียนวิชาสามัญและวิชาชีพตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑ ในเขตการศึกษา ๓" มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ (๑) ศึกษาความสนใจ ของนักเรียนต่ออาชีพต่าง ๆ (๒) เปรียบเทียบความสนใจในอาชีพของนักเรียนที่เลือกแผน การเรียนวิชาสามัญกับนักเรียนที่เลือกแผนการเรียนวิชาชีพ (๓) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนกับการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนของนักเรียน (๔) ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจของผู้ปกครองกับความสนใจในอาชีพของนักเรียนและการ ตัดสินใจเลือกแผนการเรียนของนักเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบตรวจสอบความ สนใจของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เอง กลุ่มตัวอย่างประชากร เป็นนักเรียนที่เลือกแผนการเรียนวิชาสามัญและวิชาชีพ อย่าง ละ ๒๐๐ คน รวม ๔๐๐ คน ผู้ปกครองนักเรียนจำนวน ๔๐๐ คน และครูแนะแนวของโรงเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในเขตการศึกษา ๓ จำนวน ๕ คน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย นำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยใช้ค่าร้อยละ และค่าที (t-test) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ผลการวิจัยปรากฏว่า (๑) นักเรียนที่เลือกแผนการเรียนวิชาสามัญมีความสนใจระดับสูงในอาชีพวิทยาศาสตร์ และมีความสนใจระดับต่ำในอาชีพ เสมียน ดนตรี ชกชวโนชญา นักเรียนกลุ่มนี้มีความต้องการ ศึกษาต่อในอาชีพกลุ่มที่ ๓ (แพทย์ วิศวกร ฯลฯ) ส่วนนักเรียนที่เลือกแผนการเรียนวิชาชีพ มีความสนใจระดับสูงในอาชีพวรรณกรรม และมีความสนใจระดับต่ำในอาชีพ เสมียน วิทยาศาสตร์ คำนวณ บริการสังคม นักเรียนทั้ง ๒ กลุ่มนี้มีนักเรียนที่ไม่ต้องการเปลี่ยนแผน การเรียนมากกว่าที่ต้องการเปลี่ยนแผนการเรียนและความพอใจในแผนการเรียนไม่มีความ สัมพันธ์กับความสนใจในอาชีพแต่ละคน (๒) นักเรียนที่เลือกแผนการเรียนวิชาสามัญมีความ สนใจสูงกว่านักเรียนที่เลือกแผนการเรียนวิชาชีพในอาชีพวิทยาศาสตร์ บริการสังคม และ งานนอกสำนักงาน แต่มีความสนใจต่ำในอาชีพชกชวโนชญา และศิลปะ (๓) ผู้ปกครอง

นักเรียนที่เลือกแผนการเรียนวิชาสามัญประมาณ ๒ ใน ๓ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนของนักเรียนและส่วนใหญ่มีความพอใจในแผนการเรียนค่อนข้างมาก ส่วนผู้ปกครองนักเรียนที่เลือกแผนการเรียนวิชาชีพรประมาณ ๑ ใน ๒ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนของนักเรียนและมีความพอใจในแผนการเรียนค่อนข้างมาก ผู้ปกครองนักเรียนทั้ง ๒ กลุ่ม มีความต้องการตรงกันในกลุ่มอาชีพที่ต้องการให้ศึกษาต่อ

สุดา อ่อนช้อย (๒๕๒๔ : ๒๕ - ๓๔) ได้วิจัยเรื่อง "ผลของการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่ม ที่มีต่อภูมิกวาระทางอาชีพ" วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่มที่มีต่อภูมิกวาระทางอาชีพของนักเรียนเพศชายหญิง ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ปานกลางและสูง กลุ่มตัวอย่างประชากร คือ นักเรียนที่มีความสนใจในอาชีพและพบว่าตนเองมีปัญหาในการเลือกอาชีพซึ่งกำลังเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ กรุงเทพมหานคร จำนวน ๔๐ คน เป็นชาย ๒๐ คน หญิง ๒๐ คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ ๒๐ คน เป็นชาย ๑๐ คน หญิง ๑๐ คน แต่ละกลุ่มประกอบด้วยนักเรียนชายและหญิงที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ปานกลาง และสูง การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจง กลุ่มทดลองได้รับการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่มรวม ๑๐ กิจกรรม เป็นเวลา ๑๐ สัปดาห์ ๆ ละ ๒ ชั่วโมง นักเรียนกลุ่มตัวอย่างได้รับการทดสอบภูมิกวาระทางอาชีพด้วยแบบทดสอบภูมิกวาระทางอาชีพซึ่งปรับปรุงมาจากแบบทดสอบภูมิกวาระทางอาชีพของผกา บุญเรือง ที่แปลมาจากแบบสอบของไครทส์ (Crites' Vocational Maturity Test) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม ผลการวิจัยปรากฏว่า (๑) นักเรียนกลุ่มทดลองมีภูมิกวาระทางอาชีพสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ (๒) นักเรียนชายและหญิงของกลุ่มทดลองมีภูมิกวาระทางอาชีพไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ (๓) นักเรียนกลุ่มทดลองที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและสูงมีภูมิกวาระทางอาชีพสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางกับสูง พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕

กฤษณา จันทร์วิภาค (๒๕๒๗ : ๒๐ - ๒๗, ๓๑ - ๓๖) ได้วิจัยเรื่อง "ผลการใช้ชุดการแนะแนวอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ในกรุงเทพมหานคร" มีจุดประสงค์เพื่อสร้างชุดการแนะแนวอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ และเพื่อเปรียบเทียบผล

สัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องอาชีพ กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนเทพศิรินทร์ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา ๒๕๒๖ จำนวน ๗๐ คน เลือกโดยวิธีการสุ่มแบบง่าย แบ่งเป็นกลุ่มควบคุม ๓๕ คน กลุ่มทดลอง ๓๕ คน กลุ่มทดลองเป็นกลุ่มที่เรียนโดยใช้ชุดการแนะแนวอาชีพ ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการเรียนโดยวิธีการปกติ หลังการทดลองให้นักเรียนทั้ง ๒ กลุ่ม ตอบแบบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนเรื่องอาชีพอีกครั้งหนึ่ง ทดสอบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียนเรื่องอาชีพโดยใช้เทคนิควิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนสัมฤทธิ์ในการเรียนเรื่องอาชีพสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

๒. งานวิจัยต่างประเทศ

ทีโอดอร์ เจมส์ โคเกอร์ (Theodore James Coker ๑๙๔๐ : ๕๗๐๖ - A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "The Effect of the Teachers' Attitudes on the Infusion of Career Education in South Carolina" จุดประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของครูต่อการสอดแทรกการศึกษาเพื่องานอาชีพ เข้าไปในหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ในรัฐเซาท์ แคโรไลนา โดยศึกษา ๔ ตัวแปรต่อไปนี้ คือ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ระดับชั้นเรียนที่ได้รับมอบหมายให้ดูแล จำนวนชั่วโมงที่ครูได้รับการอบรม (hours of inservice) ทัศนคติต่อผู้บริหาร จำนวนเงินที่ใช้ในการศึกษาเพื่องานอาชีพ ขนาดของโรงเรียนและความถี่ของการสอดแทรกกิจกรรมทางอาชีพของครู เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของครูกับ ๔ ตัวแปร คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร (Comprehensive Staff Development Questionnaire) ผลปรากฏว่ามีตัวแปรหลายตัวที่สัมพันธ์กับทัศนคติของครูอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นการศึกษาเพื่องานอาชีพจะประสบความสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับทัศนคติของครูที่ส่งเสริมและเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินการของการศึกษาเพื่องานอาชีพ

โรแลนด์ เฮย์ส อะเล็กซานเดอร์ (Roland Hayes Alexander ๑๙๔๐ : ๔๕๕๔ - A) ได้วิจัยเรื่อง "The Effects of Career Education Curriculum on the Vocational Maturity of Inner Adolescent Boys" วัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับ ๘ ที่ได้รับการศึกษา

เพื่องานอาชีพกับนักเรียนในระดับเดียวกันที่ไม่ได้รับการศึกษาเพื่องานอาชีพ อันเป็นผลจาก
 การเรียนตามหลักสูตรการศึกษาเพื่องานอาชีพระดับประถมศึกษา การวิจัยจะดำเนินการใน
 โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น (junior high schools) ๒ โรงเรียน ในเมืองเซนต์หลุยส์
 ตะวันออก รัฐอิลลินอยส์ (East St. Louis, Illinois) โปรแกรมการศึกษาเพื่องานอาชีพ
 จะทดลองใช้กับนักเรียนตั้งแต่อยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เดียวกัน ระหว่างปี
 ๑๙๗๓ - ๑๙๗๔ นักเรียนที่เคยเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีการสอนการศึกษาเพื่องาน
 อาชีพ เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน ๓๐ คน และนักเรียนที่เคยเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาที่ไม่
 มีการสอนการศึกษาเพื่องานอาชีพเป็นกลุ่มควบคุม จำนวน ๒๕ คน กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้
 ในการทดลองเริ่มแรก มีจำนวน ๑๐๐ คน เลือกจากนักเรียนระดับ ๕ ในปี ค.ศ. ๑๙๗๔-๑๙๗๖
 จากโรงเรียนประถมศึกษา ๔ โรงเรียน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย แต่เหลือตัวอย่างประชากรที่ใช้ศึกษา
 จริง ๆ ในระดับ ๔ ในปี ๑๙๗๔ จำนวน ๔๔ คน คือ เป็นกลุ่มควบคุม ๒๕ คน กลุ่มทดลอง
 ๓๐ คน นอกนั้น ๔๔ คน ไม่ได้ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ เพราะมีนักเรียนอพยพออกจากพื้นที่ใน
 การศึกษา ๒๑ คน ออกจากโรงเรียนกลางคัน ๔ คน ไม่สามารถเลื่อนชั้นขึ้นระดับ ๔ ได้
 ๗ คน ลาออกจากโรงเรียนในวันที่มีการทดสอบ ๔ คน และลาไปเรียนต่อที่อื่น ๔ คน เครื่อง
 มือที่ใช้วัดคุณภาวะอาชีพ คือ แบบสำรวจคุณภาวะทางอาชีพของไครทส์ (Crites' Career
 Maturity Inventory) ซึ่งประกอบไปด้วยแบบทดสอบทัศนคติ (Attitude Test)
 แบบทดสอบความสามารถ (Competence Test) นักเรียนจะได้รับการทดสอบคุณภาวะ
 ทางอาชีพในวันและเวลาเดียวกัน โดยครูแนะแนวที่โรงเรียนแต่ละแห่ง ซึ่งนักเรียนเหล่านี้
 แบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองไว้แล้วตั้งแต่อยู่ชั้นประถมศึกษาในระดับ ๔ เมื่อปี
 ๑๙๗๔ - ๗๖ ข้อมูลการวิจัยนำมาวิเคราะห์โดยหาความแปรปรวน (Analysis of
 Variance) ความสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation) และการวิเคราะห์
 ความแปรปรวนสองทาง (Two way Analysis of Variance) ผลปรากฏว่ากลุ่ม
 ทดลองได้คะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุมในด้านทัศนคติ ข้อมูลด้านอาชีพ จากแบบวัดความ
 สามารถ ส่วนกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ย สูงกว่าในด้านความเข้าใจในตนเอง การเลือก
 เป้าหมาย การวางแผนและการแก้ปัญหา สรุปแล้วระดับคุณภาวะทางอาชีพของนักเรียน
 ระดับ ๔ ไม่ได้มีผลมาจากโปรแกรมการศึกษาเพื่องานอาชีพ

เนลลี เซเรส เฟอเรียรา (Nelly Ceres Ferreira)

๑๙๘๐ : ๓๗๓๗ - A) ได้วิจัยเรื่อง "The Treatment of Career Information

in Selected Brazilian Elementary Social Studies Textbooks"

โดยมีจุดมุ่งหมายในการศึกษาดังนี้ (๑) เพื่อศึกษาว่ามีข้อมูลด้านอาชีพปรากฏอยู่ในหนังสือสังคมศึกษาระดับประถมศึกษาของประเทศบราซิลหรือไม่ (๒) เพื่อศึกษาลักษณะของข้อมูลที่ปรากฏอยู่ในหนังสือ (๓) เพื่อศึกษาว่าหนังสือสังคมศึกษาได้แนะนำนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมทางอาชีพที่เหมาะสมกับตนในฐานะเยาวชนและที่จะเป็นผู้ใหญ่ของประเทศบราซิลหรือไม่ ผู้วิจัยได้จัดหมวดหมู่อาชีพและสร้างเกณฑ์เพื่อกำหนดหน่วยที่จะใช้หาลักษณะและจำนวนของข้อมูลด้านอาชีพขึ้น การวิเคราะห์เชิงปริมาณใช้วิธีนับค่าและนับบรรทัด นอกจากนี้ยังมีการประยุกต์แบบแผนการศึกษาสถานภาพทางอาชีพของโร (Roe's Scheme for Determining Occupational Status) มาใช้ในการศึกษาด้วยการรวบรวมข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากทั้งเนื้อเรื่องและรูปภาพในหนังสือ ส่วนใหญ่เป็นหนังสือที่ใช้ในระดับ ๑ - ๔ จำนวน ๒๔ เล่ม ในรัฐ Goia's ประเทศบราซิล โดยหาข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพแต่ละอาชีพในด้านจำนวน ประเภท ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพในระดับเดียวกัน ระดับอาชีพ และสภาพปัจจุบันของอาชีพ หาคความเที่ยงของเครื่องมือด้วยวิธีของซูห์ (Suh Formula for Intercoder Reliability) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิร่วมพิจารณาการตัดสินใจแบ่งหมวดหมู่อาชีพให้อาชีพที่ปรากฏมีก่อนปี ๑๙๕๐ เป็น "อาชีพเก่า" และหลังปี ๑๙๕๐ เป็น "อาชีพใหม่" จากการวิจัยพบว่า หนังสือสังคมศึกษาในประเทศบราซิลมีข้อมูลด้านอาชีพ ๑๔๔ อาชีพในส่วนที่เป็นเนื้อเรื่อง และ ๘๓ อาชีพที่ปรากฏในรูปภาพประกอบ จำนวนอาชีพที่ปรากฏในหนังสือทุกเล่มในหนังสือและรูปภาพ มีจำนวน ๑๒๔ อาชีพ เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนอาชีพ ๒๐๘๖ อาชีพที่รัฐบาลบราซิลบันทึกไว้ การกระจายของความรู้อาชีพในหนังสือสังคมศึกษาชี้ให้เห็นถึงการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพในปัจจุบันและเจตนาของการศึกษาใหม่ล่าสุด เนื้อหาในหนังสือทุกเล่มจะเน้นอาชีพกรรมกรในระดับการศึกษา ๑ - ๔ เป็นสำคัญ และอาชีพเกี่ยวกับทหาร ศาสนาและอาชีพราชการในระดับการศึกษา ๔ - ๘ วิชาชีพและการจัดการ ทั้งวิชาชีพและอาชีพไร้ทักษะมักจะไม่ค่อยได้เขียนไว้ อย่างไรก็ตามในภาพประกอบจะปรากฏอาชีพกรรมกรที่ไร้ทักษะเ้มาก รองลงมาคือ คนงานกึ่งทักษะ อาชีพที่มีกจะกล่าวถึงก็จัดอยู่ในอาชีพเก่า ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหนังสือคือ (๑) หนังสือจะต้องสะท้อนให้เห็นถึงโลกการทำงานของประเทศไทย (๒) หนังสือจะต้องบรรจุเรื่องอาชีพหลายอาชีพมากขึ้นและวิธีปฏิบัติ เกี่ยวกับอาชีพที่กว้างขวางขึ้น (๓) ควร

จะกล่าวถึงการพัฒนาทางอาชีพ (๔) ควรจะเขียนให้สอดคล้องหรือสนับสนุนตามแนวคิดของ
การศึกษาเพื่องานอาชีพ

อลิซาเบธ คาร์อล แวมป์เลอร์ (Elizabeth Carol Wampler ๑๙๔๐ : ๓๗๙๔ - A) ได้วิจัยเรื่อง "The Effect of Career Education on Career Attitude Maturity of Thirteen Year Olds" นับตั้งแต่ซิดนีย์ พี มาร์แลนด์ (Sidney P. Marland) อดีตกรรมการการศึกษาของสหรัฐอเมริกาได้บัญญัติคำว่า "การศึกษาเพื่องานอาชีพ" ต่อมาก็เป็นที่แพร่หลายไปทั่วประเทศ โปรแกรมการศึกษาเพื่องานอาชีพได้สร้างขึ้นเพื่อสาธิตวิธีการและการดำเนินการถึงผลของการศึกษาเพื่องานอาชีพ รายงานสรุปหลังสุดเกี่ยวกับโครงการชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณแพร่หลายมากกว่าข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนั้นจุดประสงค์ของการศึกษาคั้งนี้ก็เพื่อรวบรวมและหาเอกสารข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับผลการปฏิบัติของการศึกษาเพื่องานอาชีพต่อวุฒิภาวะอาชีพทางด้านทัศนคติของนักเรียนอายุ ๑๓ ปี ในการวิจัยจะเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางด้านทัศนคติทางอาชีพของกลุ่มนักเรียนอายุ ๑๓ ปี ที่มีส่วนร่วมกับการศึกษาเพื่องานอาชีพประมาณ ๓ - ๔ ปี กับกลุ่มนักเรียนอายุ ๑๓ ปี อีกกลุ่มที่ไม่ได้ร่วมในโปรแกรมการศึกษาเพื่องานอาชีพอย่างเป็นทางการ กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนระดับ ๘ อายุ ๑๓ ปี จำนวน ๓๙๔ คน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ๒ โรงเรียน ที่เลือกมาจากนักเรียนที่มีฐานะทางครอบครัวแตกต่างกัน นักเรียนจากโรงเรียนหนึ่งจะถูกกำหนดให้เป็นกลุ่มทดลองและอีกโรงเรียนหนึ่งเป็นกลุ่มควบคุม ทั้ง ๒ กลุ่มจะได้รับการทดสอบทัศนคติจากแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของไครทส์ (Crites' Career Maturity Inventory) ผลปรากฏว่าวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนทั้ง ๒ กลุ่มมีความแตกต่างกันน้อยหรือไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ผลจากการค้นพบไม่สนับสนุนข้อสมมติฐานที่ว่า การมีส่วนร่วมกับการศึกษาเพื่องานอาชีพจะช่วยเพิ่มวุฒิภาวะทางด้านทัศนคติทางอาชีพของบุคคลแต่ละคน

หลุยส์ เอ็ม โกลด์ (Louis M. Gold ๑๙๔๒ : ๔๒๗๔ - A) ได้วิจัยเรื่อง "A Career Education Module to Improve Vocational Maturity of Selected Group of Ninth Grade Students" จุดประสงค์ของการศึกษาเพื่อหาความเชื่อถือได้ของหลักสูตรการศึกษาเพื่องานอาชีพ โดยเฉพาะการสืบสอบหาผลของโมดูลการศึกษาเพื่องานอาชีพ ในการปรับปรุงพฤติกรรมทางอาชีพของนักเรียนระดับ ๘ หลักสูตร

การศึกษาเพื่องานอาชีพที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ได้รับการพัฒนามาจากโมเดลการสร้างวุฒิภาวะทางอาชีพของซูเปอร์กับโอเวอร์สตริต (Model of Vocational Maturity formulated by Super and Overstreet) เป้าหมายของโปรแกรมที่ตั้งไว้ คือ เพื่อพัฒนาและทดสอบยุทธวิธีในการสร้างความสามารถทางทักษะที่จะช่วยอำนวยความสะดวกในการพัฒนาการทางวุฒิภาวะทางอาชีพ หลักสูตรจะประกอบด้วย ๓ วงจร คือ ความสำนึกในตนเอง (self awareness) การวิจัย (research) และทักษะในการหางาน (job search skills) การทดลองใช้เวลาดำเนินการ ๑๒ สัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างประชากร คือ นักเรียนระดับ ๔ จำนวน ๑ ห้องเรียน เลือกจากนักเรียนที่มีระดับเชาวน์ปัญญา (I.Q) ๑๐๕ หรือต่ำกว่าและจากการแนะนำของครูที่ปรึกษา เป็นกลุ่มทดลอง ส่วนตัวอย่างประชากรกลุ่มควบคุม คือ นักเรียนในชั้นอื่น ๆ ระดับเดียวกันที่อาสาเข้าร่วมในโครงการการศึกษา ซึ่งจะไม่ได้รับการเรียนเกี่ยวกับการศึกษาเพื่องานอาชีพ แต่จะได้รับการทดสอบทั้งก่อนและหลังโครงการพร้อมกับกลุ่มทดลอง เพื่อเปรียบเทียบวุฒิภาวะทางอาชีพ จากแบบทดสอบ ๒ ชุด คือ แบบทดสอบพัฒนาการทางอาชีพ และแบบทดสอบพื้นฐานของโรงเรียน กับแบบทดสอบความก้าวหน้าและความรู้ในอาชีพที่นักเรียนชอบ นอกจากนี้แล้วข้อมูลจากการศึกษาเฉพาะกรณี การสังเกตในห้องเรียน และการสัมภาษณ์ครู ก็จะถูกนำมาวิเคราะห์ร่วมกันด้วย เครื่องมือในการประเมินจะเป็นมาตราส่วน ๕ มาตรา (๕ scales) ที่ดึงมาจากโมเดลพัฒนาวุฒิภาวะทางอาชีพของซูเปอร์และโอเวอร์สตริต คือ สเกล A จะประเมินการวางแผนทางอาชีพ สเกล B ประเมินการใช้และแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ในการสำรวจอาชีพ สเกล C จะวัดความรู้เกี่ยวกับพื้นฐานในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ทั้ง ๓ ส่วนนี้ รวมกันเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางพฤติกรรมในการเลือกอาชีพ สเกล D จะประเมินพัฒนาการทางอาชีพและพฤติกรรมในการเลือกอาชีพ ซึ่งจะทราบถึงระดับพัฒนาการทางอาชีพและความรู้เกี่ยวกับโลกการทำงาน สเกล E จะประเมินความรู้เกี่ยวกับอาชีพ เฉพาะด้าน เพื่อจะดูความรู้ในอาชีพที่นักเรียนชอบ ผลปรากฏว่า กลุ่มทดลองได้รับผลสำเร็จตามโครงการในสเกล B ,C และ E อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ ส่วนกลุ่มควบคุมไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง

ดอยเล เวย์น ดีน (Doyle Wayne Dean ๑๙๘๒ : ๓๑๒๔ - A)

ได้วิจัยเรื่อง "The Relationship Between a Program of Career Education and the Career Maturity of Eighth Grade Students" วัตถุประสงค์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาดูงานอาชีพกับวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนระดับ ๘ โดยการวัดทัศนคติ (Attitude Scale) และสมรรถภาพ (Competence Test) จากแบบวัดวุฒิภาวะทางอาชีพ (Career Maturity Inventory) ซึ่งจะนำคะแนนจากการทดสอบหลังการใช้โปรแกรม (post test) มาศึกษา กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนระดับ ๘ ในโรงเรียนรอบนอกเมืองทางตอนเหนือของเท็กซัส แบ่ง เป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง กลุ่มทดลองจะเรียนวิชาการศึกษาเพื่องานอาชีพวันละ ๔๕ นาที เป็นเวลา ๑๔ สัปดาห์ ส่วนกลุ่มควบคุมจะเลือก เรียนวิชาเลือกเพิ่มเติมเอง การทดสอบสมมติฐานโดยทดสอบค่าทีแบบหลายชั้น (multiple t-test) ในด้านทัศนคติทางอาชีพ สมรรถภาพทางอาชีพ วุฒิภาวะทางอาชีพที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น ๆ คือ เพศ โรงเรียน และครูผู้สอน ผลการทดลองปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยทางด้านวุฒิภาวะทางอาชีพ ความสามารถในการเลือกเป้าหมาย การวางแผน และการแก้ปัญหาของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญในด้านความสามารถ ยกเว้นด้านทัศนคติ คะแนนเฉลี่ยวุฒิภาวะทางอาชีพของกลุ่มตัวอย่างประชากรกลุ่มทดลองที่มีผลการเรียนวิชาการต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุมที่มีผลการเรียนทางวิชาการต่ำในด้านทัศนคติ และความสามารถในการประเมินตน การเลือกเป้าหมาย และการแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนที่มีผลการเรียนทางวิชาการสูงไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม นอกจากนี้ยังพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่มที่มาจากโรงเรียนต่างกันและมีครูสอนต่างกัน ซึ่งให้เห็นว่าหลักสูตรการศึกษาเพื่องานอาชีพมีการนำไปใช้แตกต่างกันในแต่ละโรงเรียน ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป คือ การติดตามผลการวิจัยเพื่อดูรูปแบบของความต้องการของความรู้ที่ได้รับ โดยใช้เครื่องมือแบบเดียวกัน ประชากรกลุ่มเดียวกัน ศึกษาแต่ละปีจนกระทั่งจบมัธยมศึกษาตอนปลาย

คาร์ล เฮอร์แมน โรล์ฟ (Carl Herman Rolf ๑๙๘๒ : ๓๑๒๔ - A)

ได้วิจัยเรื่อง "A Comparison of Financially Assisted and Non-assisted Students in Selected Iowa Area School Career Education Program"

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างนักเรียนที่ได้รับความช่วยเหลือทางการเงินกับที่ไม่ได้รับความช่วยเหลือทางการเงิน ในด้านคะแนนเฉลี่ย ความสำเร็จการศึกษา และการได้งานทำที่มั่นคงหลังจากที่ได้รับการฝึกอบรมการศึกษาเพื่องานอาชีพ ของนักเรียนในโรงเรียนและวิทยาลัยชุมชนในรัฐไอโอวา กลุ่มตัวอย่างประชากร คือ นักเรียนที่เรียนเต็มเวลา จำนวน ๔๔๔ คน จากโรงเรียนและวิทยาลัยชุมชนในรัฐไอโอวาที่เปิดสอนโปรแกรมการศึกษาเพื่องานอาชีพ จำนวน ๓ โรงเรียน โดยมีนักเรียนจำนวน ๑๔๔ คนที่ได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจากเงินทุน Basic Education Opportunity Grant หรือ Comprehensive Employment and Training Act และอีก ๔๔ คนไม่ได้รับความช่วยเหลือทางการเงิน ผลปรากฏว่า (๑) คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้รับความช่วยเหลือทางการเงินและไม่ได้รับความช่วยเหลือทางการเงินไม่มีความแตกต่างกัน (๒) ความสำเร็จการศึกษาของนักเรียนไม่ได้ขึ้นอยู่กับ การได้รับความช่วยเหลือทางการเงิน (๓) สัดส่วนของนักเรียนที่ได้รับความช่วยเหลือทางการเงินกับไม่ได้รับความช่วยเหลือทางการเงินไม่ปรากฏความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญว่าจะมีงานทำที่มั่นคงหลังจากการฝึกอบรมเป็นเวลา ๖๐ วัน หลังจากออกจากโรงเรียนหรือจบการศึกษา (๔) มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ ในระดับสูงระหว่างคะแนนเฉลี่ยกับความสำเร็จการศึกษาตามโปรแกรมของนักเรียน (๕) ความถี่ของการได้งานทำที่มั่นคงขึ้นอยู่กับ การจบหลักสูตรของนักเรียน (๖) ตัวแปรอายุและระยะเวลาการได้รับความช่วยเหลือทางการเงินมีส่วนสำคัญที่จะทำให้เกิดคะแนนเฉลี่ยที่ดีขึ้น (๗) ตัวแปรเพศและเพศของผู้ที่ได้รับทุนมีส่วนสำคัญที่จะได้งานทำตรงกับที่ฝึกอบรมมา

เจอร์ลด์ คิง พาวเวลล์ (Gerald King Powell ๑๙๕๒ : ๑๙๖ - A)

ได้วิจัยเรื่อง "An Analysis of Career Education Activities as Viewed by Educators in Tulsa County" การศึกษาค้นคว้านี้ เพื่อประเมินกิจกรรมการศึกษาเพื่องานอาชีพในทัลซา เคาน์ตี ว่าประสบความสำเร็จตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ในแผนของรัฐ ด้านการศึกษาเพื่องานอาชีพมากน้อยเพียงใด ซึ่งโปรแกรมการศึกษาเพื่องานอาชีพในทัลซา เคาน์ตีนี้ เป็นแห่งเดียวที่นำโปรแกรมไปใช้อย่างกว้างขวางในรัฐโอคลาโฮมา กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้บริหารและครูจาก ๑๓ โรงเรียน แบบสอบถามประกอบด้วย ๔๐ คำถาม (items) ส่งไปให้ประชากรที่เลือกไว้ และได้รับกลับคืน ๘๖ เปอร์เซนต์ การวิเคราะห์ใช้หาค่าไคสแควร์ ประกอบการบรรยาย เพื่อศึกษาความสำเร็จของกิจกรรม

การศึกษาเพื่องานอาชีพ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน เนื่องมาจากการเรียนการสอน การศึกษาเพื่องานอาชีพ ว่ามีมากน้อยเพียงใด และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของท้องถิ่นต่อโปรแกรมการศึกษา เพื่องานอาชีพ การเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า แผนการศึกษาเพื่องานอาชีพของรัฐได้บรรลุผลตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของนักเรียนกับการสนับสนุนของท้องถิ่น ปรากฏว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญในระดับ .๐๑ กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ศึกษา เห็นว่าโปรแกรมการศึกษาเพื่องานอาชีพมีผลดีและได้รับความช่วยเหลืออย่างดีจากเจ้าหน้าที่ การศึกษาเพื่องานอาชีพของเมืองทัลซา เคาน์ตี และครูส่วนใหญ่ในโรงเรียน เข้าใจความคิดรวบยอดของการศึกษาเพื่องานอาชีพดี จากข้อค้นพบชี้ให้เห็นว่าโปรแกรมการศึกษา เพื่องานอาชีพของทัลซา เคาน์ตี ประสบความสำเร็จ

ชาร์ลส์ ฟรานซิส เซลฟ์ (Charles Francis Self ๑๘๘๓ : ๑๙๓๔ - A) ได้วิจัยเรื่อง "Career Information Classes and Their Influence on the Career Development of Secondary Students" จุดประสงค์เพื่อศึกษาผลของรูปแบบการศึกษาเพื่องานอาชีพแบบ mini - course ที่จัดสอนให้กับนักเรียนระดับ ๑๐ โดยใช้เครื่องวัดแบบพิเศษ ประกอบด้วยคำถามหลักดังนี้ คือ การล้มเลิกการศึกษาเพื่องานอาชีพมีผลต่อพัฒนาการทางอาชีพของนักเรียนหรือไม่ นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีพัฒนาการทางอาชีพแตกต่างกันหรือไม่ และนักเรียนที่ไม่ได้เรียนการศึกษาเพื่องานอาชีพมีความแตกต่างกันหรือไม่ กลุ่มตัวอย่างประชากร คือ นักเรียนระดับ ๑๐ จำนวน ๑๐๗ คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ๓ โรงเรียน ในเขตชานเมืองแคนซัส (Kansas) ตัวอย่างประชากรจะแบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง (experimental group) กลุ่มภายใน (internal group) และกลุ่มภายนอก (external group) กลุ่มภายในจะได้เรียนตามโปรแกรม mini - course กลุ่มภายนอกไม่ได้เรียนตามโปรแกรมใด ๆ ส่วนกลุ่มทดลองจะได้เรียนในทุกประสบการณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินพัฒนาการทางอาชีพ (The Assessment of Career Development) การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (mean score) ใช้ศึกษาดูความแตกต่างระหว่างกลุ่ม และการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบผลแต่ละกลุ่มแต่ละเพศและแต่ละกลุ่มเพศ ผลปรากฏว่า พัฒนาการทางอาชีพของนักเรียนมีผลไปในทางลบอย่างมีนัยสำคัญ เงื่อนไขที่ก่อให้เกิดการวิจัยปรากฏผลเช่นนั้น เนื่องจาก (๑) กลุ่มที่เรียนตาม

โปรแกรมนอกจากได้เรียนตามโปรแกรม ๒ สัปดาห์แล้วยังได้รับมอบหมายให้ศึกษาด้วยตนเองจากการค้นคว้าด้วย (๒) ใช้ครูสอน ๒ คน ซึ่งเป็นผู้มีคุณสมบัติที่เหมาะสมและสอนนักเรียนจำนวนเท่ากันโดยประมาณและสอนวิชาเดียวกันและใช้เครื่องช่วยสอนอย่างเดียวกัน แต่ไม่ได้รับอนุญาตให้สอนเป็นการส่วนตัว (๓) ตัวแปรอีกอย่างหนึ่งก็อาจเป็นได้ว่า ในชนบทไม่มีอาชีพต่าง ๆ อย่างเพียงพอที่จะให้นักเรียนได้ฝึกหาประสบการณ์

แอนนาเบลเล่ ทินสเลย์ แฮนเซน (Annabelle Tinsley Hansen ๑๙๔๒ : ๑๔๐ - A) ได้วิจัยเรื่อง "Perceptions of State Career Education Coordinators Concerning Problems and Priorities in the Implementation of Career Education" จุดประสงค์เพื่อศึกษาฐานะของการศึกษาเพื่องานอาชีพในด้านสถานภาพ (status) ปัญหา และคุณค่าตามลำดับความสำคัญ (priorities) ซึ่งจะประกอบด้วย (๑) กลไกที่กำหนดไว้มีการสนับสนุนพัฒนาการและการดำเนินการการศึกษาเพื่องานอาชีพมากน้อยเพียงใด (๒) ประมาณการลงทุนในการศึกษาเพื่องานอาชีพต่อคนของรัฐในปี ๑๙๗๗ - ๑๙๗๘ (๓) โรงเรียนในท้องถิ่นมีการดำเนินการการศึกษาเพื่องานอาชีพมากน้อยเพียงใด (๔) ในการดำเนินการตามโครงการการศึกษาเพื่องานอาชีพนั้นมีการกำหนดประสบการณ์ของผู้ประสานงานไว้หรือไม่ (๕) มีการส่งเสริมโครงการการศึกษาเพื่องานอาชีพให้เป็นที่ยอมรับและนำไปใช้ให้สอดคล้องกับเป้าหมายทางการศึกษาของสำนักงานการศึกษาของสหรัฐอเมริกา (United States Office of Education) มากน้อยเพียงใด กลุ่มตัวประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้ประสานงานการศึกษาเพื่องานอาชีพของแต่ละรัฐ รูปแบบการวิจัยจะใช้การวิจัยแบบบรรยาย การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ประกอบด้วย การเปรียบเทียบจำนวนและเปอร์เซ็นต์ และวัดจากความร่วมมือ ผลการวิจัยพบว่า (๑) การศึกษาเพื่องานอาชีพไม่ได้เจริญก้าวหน้าในอัตราที่รวดเร็วดังที่ผู้เกี่ยวข้องได้คาดการณ์ไว้ในต้นปี ๑๙๗๐ (๒) การสนับสนุนทางการเงินของรัฐและของท้องถิ่นต่อการศึกษาเพื่องานอาชีพอัตราที่เพิ่มขึ้นในปี ๑๙๗๗ - ๑๙๗๘ เมื่อเปรียบเทียบกับปี ๑๙๗๔ - ๑๙๗๕ (๓) การศึกษาเพื่องานอาชีพไม่ได้สอดแทรก (infusion) เข้ากับหลักสูตรในระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย (K-๑๒) (๔) การศึกษาระดับอนุบาลถึงระดับ ๖ เป็นระดับที่มีการสอดแทรกการศึกษาเพื่องานอาชีพเข้าไปในหลักสูตรอย่างกว้างขวางมากกว่าในระดับการศึกษาอื่น ๆ (๕) การลดงบประมาณและทัศนคติของผู้บริหารการศึกษาระดับท้องถิ่นเป็นข้อจำกัดที่สำคัญ ที่จะต้องมีการแก้ไข เพื่อให้การปฏิบัติตามแนวคิดการศึกษาเพื่องานอาชีพ

บังเกิดผล (๖) บุคลากรแนะแนวและครูในระดับประถมศึกษา เป็นบุคคลที่ยอมรับแนวความคิด การศึกษาเพื่องานอาชีพมากที่สุด (๗) เป้าหมายของการศึกษา เพื่องานอาชีพของสำนักงาน การศึกษาแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา คือ การบูรณาการการศึกษา เพื่องานอาชีพ เข้าไปในทุก ส่วนของการศึกษาและให้มีการใช้โปรแกรมการศึกษา เพื่องานอาชีพทั่วประเทศ

คลีเมนต์ เซกุน โอนิ (Clement Segun Oni ๑๙๔๔ : ๘๒๔ - A)

ได้วิจัยเรื่อง "The Need of Career Education : An Empirical Demonstration of National Manpower Policy in Nigeria" จุดประสงค์สำคัญของการวิจัยเพื่อศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับความต้องการกำลังคนของชาติของนักเรียนมัธยมศึกษา ครู และผู้บริหารการศึกษา ในประเทศไนจีเรียว่าแตกต่างกันหรือไม่ นอกจากนี้เพื่อศึกษา การคาดการณ์ในการเลือกอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาไนจีเรียและระหว่างนักเรียน ชายและหญิงที่มีการเลือกอาชีพที่แตกต่างกันหรือไม่ การวิจัยในครั้งนี้ได้ใช้การวิจัย แบบย้อนรอย (ex - post facto research) กลุ่มตัวอย่างประชากรประกอบด้วย นักเรียน ระดับ ๔ จำนวน ๓๐๒ คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษา ๑๐ แห่ง ในเมืองลากอส (Lagos) ซึ่งเป็นเมืองหลวงของไนจีเรีย และผู้บริหารโรงเรียนซึ่งประกอบด้วยครูและ ผู้บริหาร จำนวน ๑๓๔ คน แบบสอบถามที่ได้รับคืนจากนักเรียนจำนวน ๒๕๐ คนจากทั้งหมด ๓๐๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๖ และจากกลุ่มผู้บริหารได้รับแบบสอบถามคืน ๑๑๔ คน คิดเป็น ร้อยละ ๘๔.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ไคสแควร์ทดสอบความแตกต่างในการเลือกอาชีพ ของนักเรียนและความต้องการกำลังคนของชาติ และใช้การทดสอบค่าควของโคชแรน (Cochran Q Test) วิเคราะห์การเลือกความต้องการอาชีพระดับชาติของนักเรียน ครู และผู้บริหาร ผลจากการทดสอบ Cochran Q ซึ่ให้เห็นว่า นักเรียน ครู ผู้บริหาร มีการรับรู้เกี่ยวกับความต้องการกำลังคนของชาติแตกต่างกัน การคาดการณ์ในการเลือกอาชีพของ นักเรียนชายและหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งซึ่ให้เห็นว่าขาดความ เข้าใจและความ ตระหนักในความต้องการทางด้านอาชีพต่าง ๆ ของชาติ ข้อค้นพบที่สำคัญ คือ นักเรียน ครู และผู้บริหารส่วนใหญ่ไม่ได้ตระหนักถึงความต้องการในการฝึกอบรมกำลังคนของประเทศ ผลการค้นพบเหล่านี้ซึ่ให้เห็นถึงการขาดการติดต่อประสานสัมพันธ์ทั้งในด้านระบบการศึกษา คณะกรรมการเกี่ยวกับกำลังคนแห่งชาติต่อความต้องการกำลังคนระดับวิชาชีพและระดับเทคนิค ให้นักเรียนและคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้รับทราบ ผู้วิจัยเห็นว่า การจัดการศึกษา เพื่อ งานอาชีพของไนจีเรียควรจะทำให้นักเรียน เลือกอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนของ ชาติมากขึ้น

รายงานการวิจัยทั้งภายในประเทศและต่างประเทศสามารถสรุปได้ดังนี้ .

งานวิจัยในประเทศ จะมีลักษณะงานวิจัยอยู่ ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มที่ ๑ เป็นการทดลองใช้ชุดการแนะแนวอาชีพ สำหรับนักเรียน และกลุ่มที่ ๒ จะวิจัยเกี่ยวกับความสนใจในอาชีพของนักเรียนที่มีบุคลิกภาพ สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม และการเลือกแผนการเรียนที่แตกต่างกัน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ชุดแนะแนวอาชีพที่ทดลองใช้กับนักเรียนจะมีส่วนช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียน เรื่องอาชีพสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการแนะแนวหรือใช้วิธีการแนะแนววิธีอื่น นักเรียนที่มีความสนใจในการเลือกอาชีพแตกต่างกัน จะมีบุคลิกภาพแตกต่างกัน นักเรียนที่เลือกแผนการเรียนวิชาสามัญมีความสนใจระดับสูงในอาชีพทางด้านวิทยาศาสตร์ และมีความสนใจระดับต่ำในอาชีพ เสมียน คนตรี ชักชวนโฆษณา ส่วนนักเรียนที่เลือกแผนการเรียนวิชาชีพ มีความสนใจระดับสูงในอาชีพวรรณกรรม และมีความสนใจระดับต่ำในอาชีพทางด้านวิทยาศาสตร์ คำนวณ บริการสังคม สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม สติปัญญา ไม่มีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพของนักเรียน

งานวิจัยต่างประเทศ จะมีลักษณะงานวิจัยอยู่ ๓ กลุ่ม คือ กลุ่มที่ ๑ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับผลของการทดลองใช้หลักสูตรการศึกษาเพื่องานอาชีพ กลุ่มที่ ๒ เป็นการวิเคราะห์หนังสือสังคมศึกษาเกี่ยวกับ เนื้อหาที่สัมพันธ์และสนับสนุนการศึกษาเพื่องานอาชีพ กลุ่มที่ ๓ ศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรต่าง ๆ ที่จะมีผลส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาเพื่องานอาชีพให้ประสบความสำเร็จ ผลการวิจัยพอสรุปได้ว่า การทดลองใช้หลักสูตรการศึกษาเพื่องานอาชีพ มีทั้งประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จ ขึ้นอยู่กับสถานที่ตั้งของโรงเรียน ครูผู้สอน ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ โรงเรียนที่อยู่ในตัวเมืองจะประสบผลสำเร็จมากกว่าโรงเรียนนอกเมือง ทั้งนี้เพราะในเมืองมีอาชีพมากกว่าในชนบทที่จะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ในด้านเนื้อหาวิชาสังคมศึกษานั้นมีเนื้อหาที่สนับสนุนการศึกษาเพื่องานอาชีพน้อย ส่วนใหญ่จะกล่าวถึงอาชีพเก่า ๆ ไม่ทันสมัย ทั้งในด้านเนื้อหาและรูปภาพประกอบด้วย ตัวแปรที่จะทำให้การศึกษาเพื่องานอาชีพประสบความสำเร็จ ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจในความคิดรวบยอด การศึกษาเพื่องานอาชีพของครู การได้รับการสนับสนุนจากท้องถิ่น ข้อเสนอแนะจากรายงานวิจัย เสนอว่า ควรจะมีการสอดแทรกการศึกษาเพื่องานอาชีพ ในทุกวิชา รัฐควรสนับสนุนในด้านงบประมาณให้เพียงพอและในด้านการจัดหลักสูตรการศึกษา เพื่องานอาชีพให้มีการเรียนการสอนทั่วประเทศ